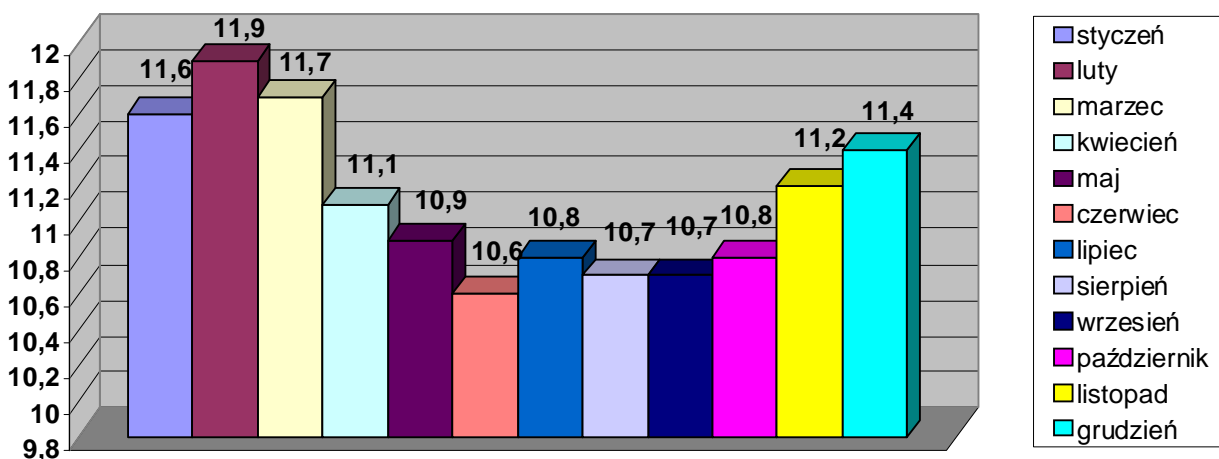

**I. CHARAKTERYSTYKA
DĄBROWSKIEGO RYNKU PRACY**

I.1 DANE OGÓLNE

Na dzień 31.12.2011 r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Górniczej wyniosła 6299 (6054), co stanowiło 11,4% ogółu osób aktywnych zawodowo. Oznacza to, iż w porównaniu ze stanem na koniec 2010 roku liczba zarejestrowanych w dąbrowskim Urzędzie Pracy zwiększyła się o 245 osób, a stopa bezrobocia wzrosła w tym okresie o 0,3%. O ile pomiar zjawiska rok do roku wskazuje na jego stabilizację, o tyle analiza stopy bezrobocia miesiąc po miesiącu pokazuje, że w obrębie 2011 roku występowały jednak zauważalne zmiany jego poziomu. Obrazuje to bardzo dobrze poniższy wykres.

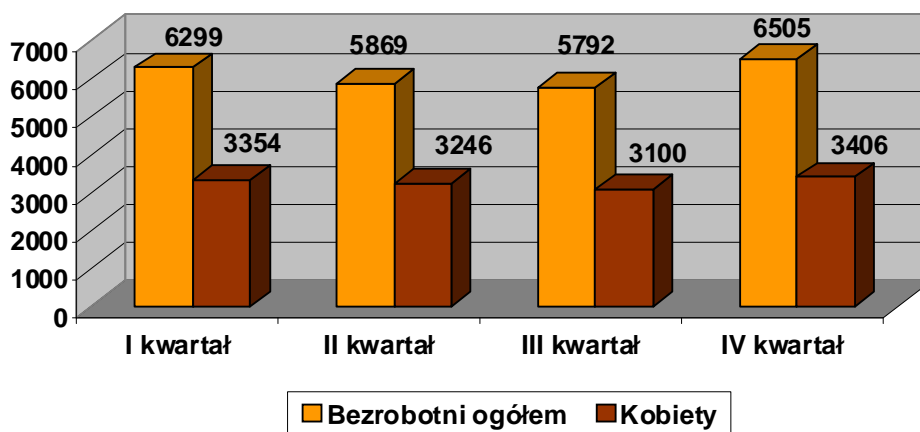
Stopa bezrobocia w Dąbrowie Górniczej w 2011 r.

W pierwszych dwóch miesiącach 2011 rok stopa bezrobocia rosla, począwszy od marca obserwować można było jej wyraźny spadek aż do czerwca (o 1,3%), okres wakacyjny przyniósł stabilizację na poziomie 10,6-10,8%, natomiast w listopadzie nastąpił jej wzrost do 11,2% z wyraźną kontynuacją wzrostową w grudniu, kiedy osiągnęła ona pułap 11,4%. Oznacza to, że sytuacja na rynku pracy, dokładnie tak jak w roku 2010, pozostawała przede wszystkim pod wpływem czynników sezonowych, a obserwacja rynku pracy nie daje sygnałów świadczących o ogólnej kondycji gospodarczej kraju i tym samym utrudnia prognozowanie dynamiki

bezrobocia w roku 2012 w oparciu o czynniki pozasezonowe w gospodarce krajowej. Jednakże mając na względzie kryzys finansów publicznych strefy euro i duży poziom nieprzewidywalności jego dalszego rozwoju, co z kolei jest wyjątkowo negatywnie przyjmowane przez rynki finansowe i w dłuższym horyzoncie przekłada się również na pogorszenie sytuacji na rynku pracy, należy spodziewać się, iż rok 2012 przyniesie utrzymanie większości parametrów roku 2011 na rynku pracy w scenariuszu optymistycznym lub też ich pogorszenie przy scenariuszu pesymistycznym.

Dynamika bezrobocia w 2011 r.

Główne czynniki wpływające na obraz sytuacji na krajowym i lokalnym rynku pracy w 2011 roku:

- znaczna dynamika wzrostu PKB w kraju (4,3% wzrost PKB) oraz w grupie krajów wschodzących (Chiny, Indie, Brazylia, Turcja rozwijały się w tempie 6-9% rocznie),
- umiarkowany wzrost PKB w krajach „starej” Unii Europejskiej i w USA,
- kolejny rok obowiązywania procedury nadmiernego deficytu w Polsce i związane z nią działania oszczędnościowo-konsolidacyjne podejmowane przez resort finansów (w 2011 roku deficyt finansów publicznych sięgnął blisko 5 % produktu krajowego brutto, procedura nadmiernego deficytu obowiązuje do momentu zejścia z deficytem poniżej 3% PKB, co planowane

jest do końca 2012 roku). Silne ograniczenie wydatków znalazło odbicie w danych dotyczących wykonania budżetu państwa w 2011 r. Wydatki publiczne były aż o 10,7 mld zł niższe niż planowano, a przy dodatkowo wyższych dochodach deficyt budżetu państwa w 2011 r. wyniósł 25,1 mld zł, tj. aż o 15,1 mld zł mniej niż ustalony limit,

- całkowite załamanie systemu finansów publicznych i niewypłacalność Grecji, zagrożenie niewypłacalnością Włoch oraz kryzys finansów publicznych w Irlandii, Portugalii, Hiszpanii i na Węgrzech wyraźnie spowolniły europejską i światową gospodarkę w 2011 roku i stworzyły widmo powrotu recesji w roku 2012 oraz niepewność co do przyszłości strefy euro (w obliczu znacznej indolencji kolejnych szczytów kryzysowych UE),
- wzrost ryzyka makroekonomicznego na globalnych rynkach finansowych, duży spadek indeksów giełdowych na całym świecie oraz odpływ światowego kapitału portfelowego z niemal wszystkich krajów, zwłaszcza tzw. rynków wschodzących, do kilku najbardziej wiarygodnych: USA, Niemiec i Szwajcarii; osłabienie walut oraz wzrost rentowności skarbowych papierów wartościowych krajów o mniejszej wiarygodności, m.in. Polski,
- ponowne osłabienie europejskiego systemu bankowego,
- wzrost popytu krajowego w III kwartale o 3,2 proc. rok do roku (wg danych GUS), który był główną siłą napędową polskiej gospodarki w 2011 roku i prognozy jego spadku w 2012 roku,
- wyraźnie mniejsza liczba ofert pracy w kraju zgłoszonych do PUP – 4395 ofert zgłoszonych w 2011 roku wobec 5961 ofert zgłoszonych w roku 2010,
- nieco większa liczba ofert pracy za granicą zgłoszonych do PUP za pośrednictwem sieci EURES (Europejskich Służb Zatrudnienia) - 3187 ofert zgłoszonych w 2011 roku wobec 2743 ofert w roku 2010 (wzrost o 444 oferty),
- spadek o 14 mln zł całkowitej puli środków przeznaczonych przez dąbrowski Urząd Pracy na aktywizację zawodową osób bezrobotnych z 20,2 mln zł w roku 2010 do 6 mln zł w roku 2011.

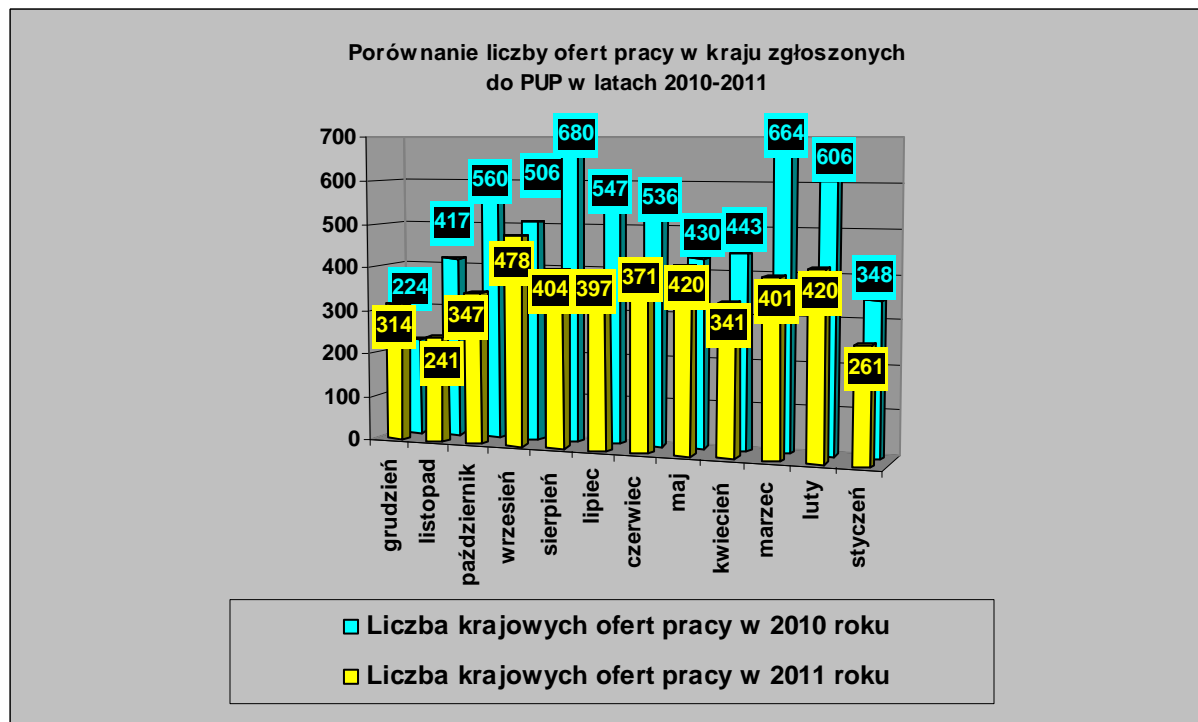
I.2 ANALIZA ZMIAN ZACHODZĄCYCH NA DĄBROWSKIM RYNKU PRACY

Porównaniu poddane zostaną te dane, które wykazują największe sprzężenie ze wskaźnikami makroekonomicznymi i które należałoby uznać za najbardziej wrażliwe na wahania koniunktury, tj:

- a) liczba ofert pracy w kraju zgłoszonych do Urzędu Pracy,
- b) liczba ofert pracy za granicą zgłoszonych do Urzędu Pracy za pośrednictwem sieci EURES,
- c) liczba osób przewidzianych do zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy,
- d) liczba osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia pracy,
- e) liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku,

Dane przyporządkowane do podpunktów a) - c) to dane, które zaliczyć można do czynników implikujących poziom bezrobocia, zaś dane przyporządkowane do podpunktów d) - e) to kategoria danych implikowanych.

a) liczba ofert pracy w kraju

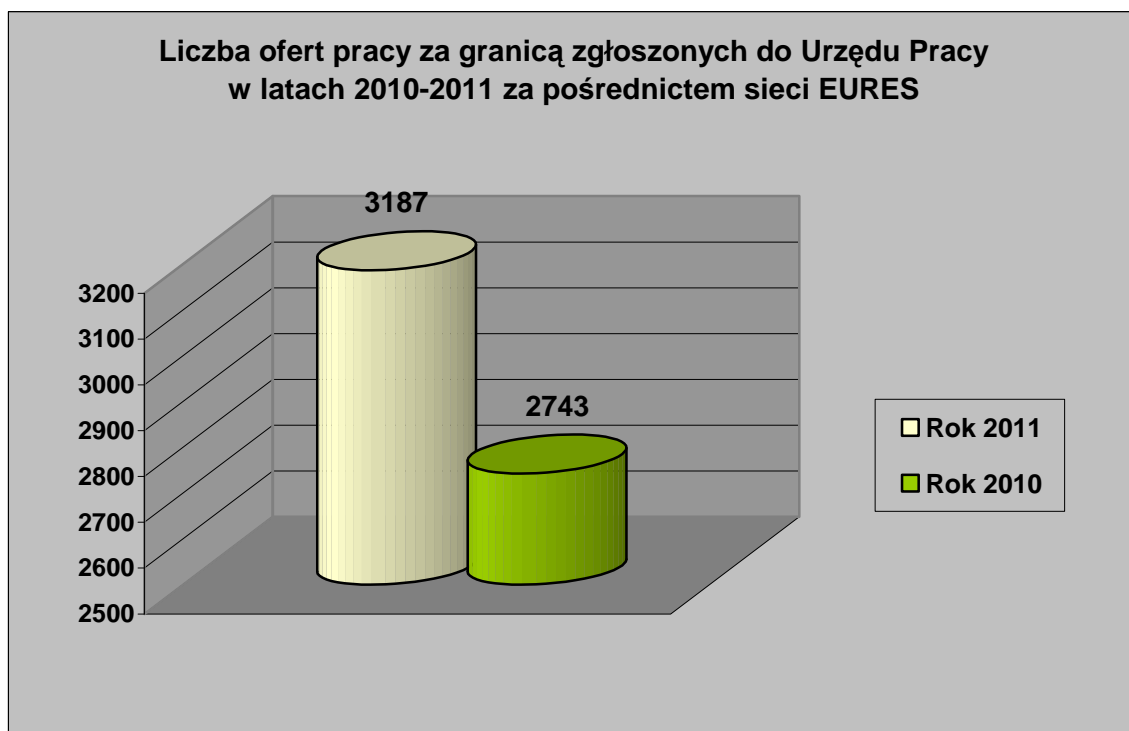
W całym 2011 roku do dąbrowskiego Urzędu Pracy zgłoszono 4395 ofert zatrudnienia, a więc o 1566 mniej niż w roku 2010 (5961 ofert). Jak widać na wykresie liczba ofert pracy w kraju zgłoszonych do PUP w 2011 we wszystkich kolejnych miesiącach była niższa od tej w roku 2010 a różnice na niekorzyść 2011 roku wahają się w przedziale od 10 ofert mniej (w miesiącu maju) do 276 ofert mniej (w miesiącu sierpniu). Tak znaczny spadek liczby ofert pracy wynika zarówno z wstrzymania, w obliczu niekorzystnych perspektyw makroekonomicznych, wielu inwestycji generujących miejsca pracy przez prywatny kapitał, jak również ze znacznie mniejszego poziomu dofinansowania tzw. subsydiowanych miejsc pracy, które są wspierane ze środków Funduszu Pracy (około 3-krotnie niższych niż w roku 2010).

Na przestrzeni 2011 roku (podobnie jak to miało miejsce w roku 2010) nie rysuje się żadna tendencja, nie można mówić ani o trendzie wzrostowym, ani też o trendzie spadkowym, najniższa wartość odnotowana została w listopadzie, tj. 241 ofert (wynika to z wygaszenia z końcem roku subsydiowanych ofert zatrudnienia) oraz w styczniu (co również wynika z rytmu finansowania subsydiowanych ofert zatrudnienia, które ruszają w lutym). W przypadku pozostałych miesięcy, tj. od lutego do października amplituda wartości jest stosunkowo nieznaczna – osiąga ona maksymalną wartość 137 (różnica pomiędzy wrześniem – 478 ofert, a kwietniem – 341 ofert), co wynika głównie z nałożenia się sezonowości rynkowej na tzw. sezonowość subsydiowaną. Pozytywnym akcentem w 2011 roku był grudniowy wzrost liczby ofert pracy (dla porównania w grudniu 2010 roku liczba ofert pracy była najniższa i wyraźnie mniejsza od listopadowej) z 241 w listopadzie do 314 w grudniu, co było efektem krótkotrwałego przedświątecznego ożywienia na rynku pracy, które w 2011 roku było szczególnie widoczne.

Nie zmienia to jednak faktu, iż w 2011 roku średniomiesięczna liczba ofert pracy była o około 130 ofert niższa niż w roku 2010 a w obliczu rządowych oszczędności w ramach Funduszu Pracy wyraźne osłabienie rynkowych czynników generujących nowe miejsca zatrudnienia nie mogło zostać zrekomensowane odpowiednią ilością ofert subsydiowanych.

b) liczba ofert pracy za granicą

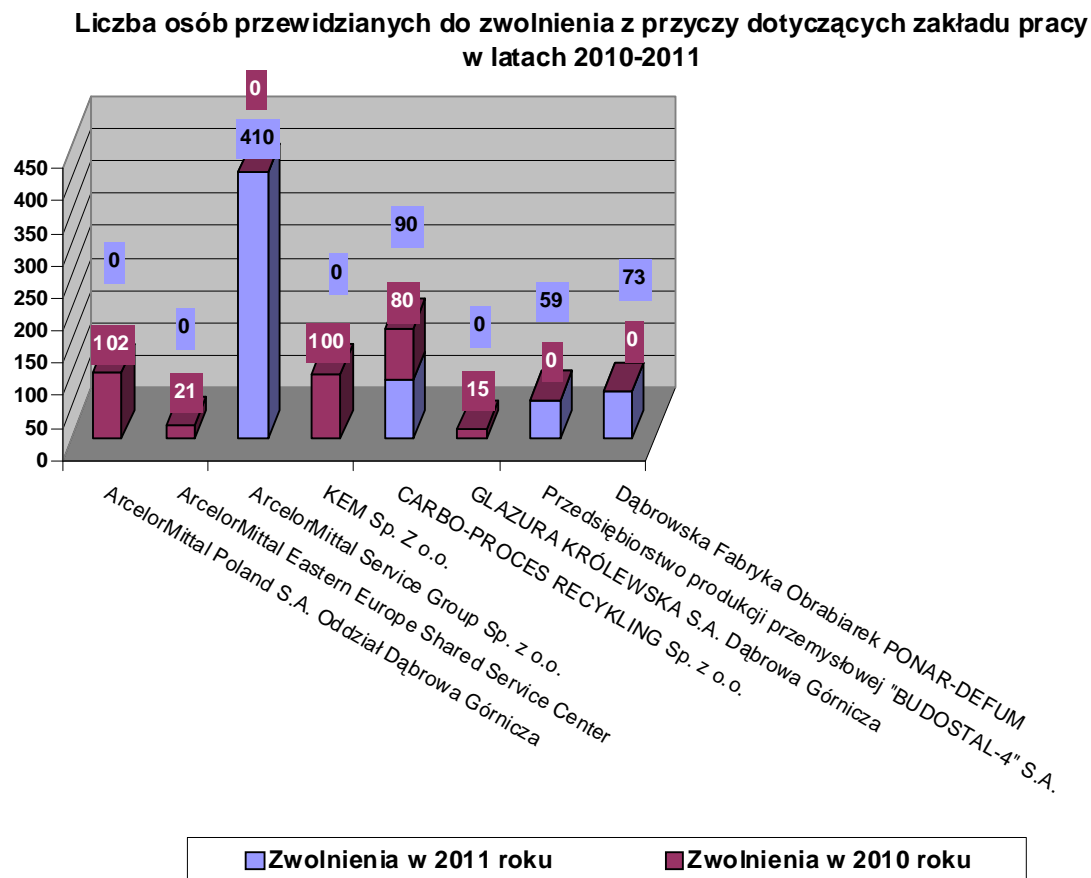
Poniższy wykres obrazuje liczbę ofert pracy za granicą zgłoszonych do Urzędu Pracy za pośrednictwem sieci EURES w roku 2010 i 2011.

Jak widać na wykresie liczba ofert pracy za granicą zgłoszonych do dąbrowskiego Urzędu Pracy w 2011 roku była o 444 oferty wyższa niż w roku 2010. Zatem inaczej niż w przypadku ofert krajowych, nastąpił tutaj wzrost. Jego przyczyna wynika przede wszystkim z otwarcia dla Polaków niemieckiego rynku pracy w maju 2011 roku, który przyczynił się do zauważalnego wzrostu liczby ofert pracy w Niemczech – w 2010 roku było ich 225, zaś w 2011 roku 439, a więc prawie dwukrotnie więcej.

c) liczba osób przewidzianych do zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy

Poniższy wykres przedstawia podmioty, które zgłosiły do Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej zwolnienia pracowników z przyczyn dotyczących zakładu pracy odpowiednio w roku 2010 i 2011.

Jak widać na wykresie, liczba osób przewidzianych do zwolnienia z przyczyn dotyczących zakładu pracy (632 osoby) była w 2011 roku o 314 osób wyższa wobec roku 2010 (318 osób) – oznacza to 2-krotny wzrost w obrębie analizowanej kategorii. Nieco zmniejszyła się natomiast liczba zakładów pracy zgłaszających zamiar zwolnień grupowych – w 2010 było to 5 zakładów (ArcelorMittal Poland o. Dąbrowa Górnicza S.A., ArcelorMittal Eastern Europe Shared Service Center, KEM Sp. z o.o., CARBO-PROCES RECYKLING Sp. z o.o., GLAZURA KRÓLEWSKA S.A. Centrum Logistyczne Dąbrowa Górnicza), zaś w 2011 roku 4 zakłady (ArcelorMittal Service Group Sp. z o.o., CARBO-PROCES RECYKLING

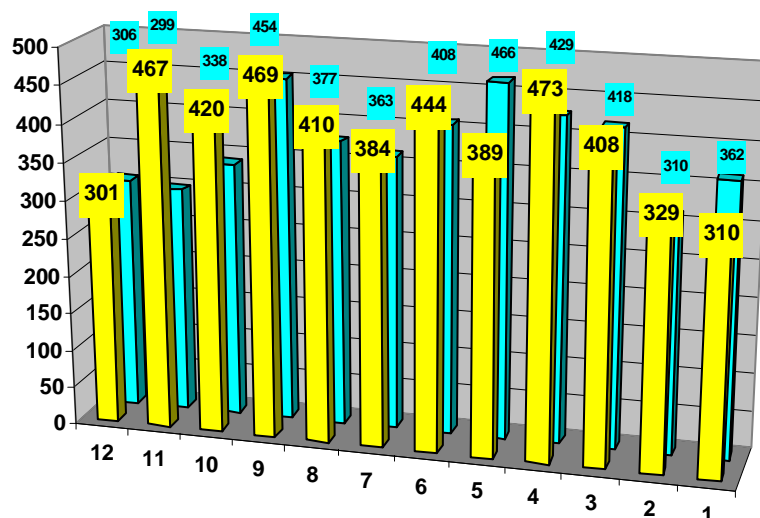
Sp. z o.o., Przedsiębiorstwo produkcji przemysłowej „BUDOSTAL-4” S.A., Dąbrowska Fabryka Obrabiarek PONAR-DEFUM).

Należy tutaj podkreślić, iż dane te dotyczą zamiaru zwolnień i nie są równoznaczne z ostateczną liczbą osób, które utraciły zatrudnienie – jest to jedynie maksymalna przewidziana do zwolnienia liczba osób, ale w praktyce może być ona mniejsza.

d) liczba osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia pracy

Porównaniu poddana zostanie liczba osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia pracy w poszczególnych miesiącach roku 2010 i 2011. Jak wynika z wykresu liczba osób wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy w 2011 roku (4530 osób) była nieco niższa niż w roku 2010 (4804 osoby).

Liczba osób wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy w latach 2010-2011

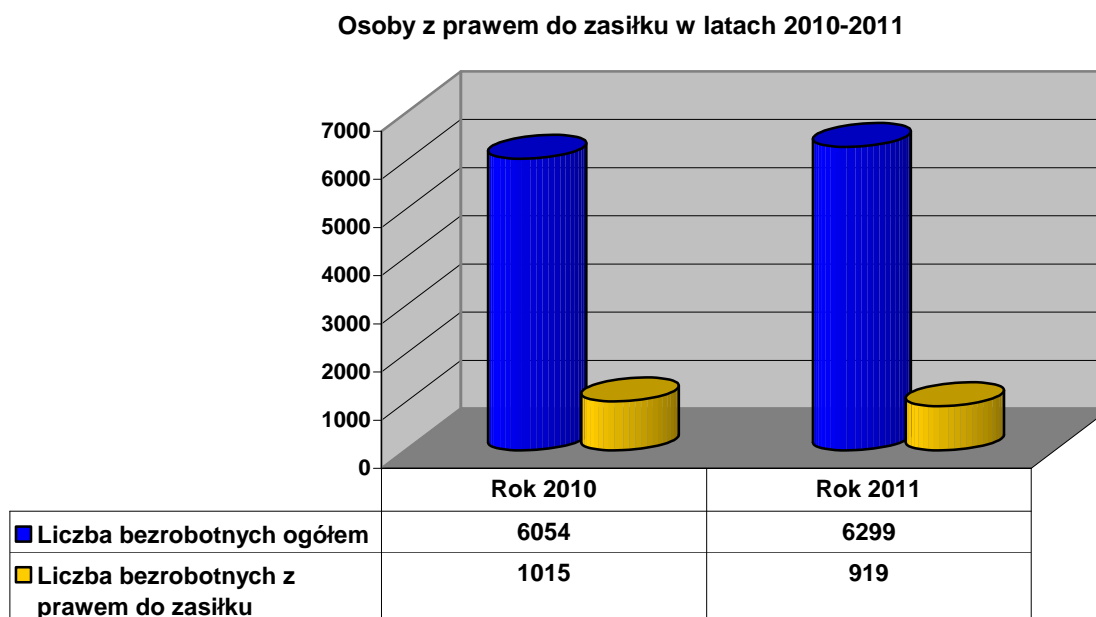

■ Liczba wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy w 2010 roku
■ Liczba wyłączonych z ewidencji z powodu podjęcia pracy w 2011 roku

Generalnie rozkład liczby wyłączeń na przestrzeni kolejnych miesięcy w roku 2011 był porównywalny do tego z roku 2010, z tą jednak dość widoczną różnicą, że w 2011 roku wyraźnie większa była liczba wyłączeń w miesiącach październik-listopad, co ma związek z warunkami pogodowymi sprzyjającymi znacznej aktywności sektora budowlanego.

e) liczba osób bezrobotnych z prawem do zasiłku

Na koniec grudnia 2011 r. liczba bezrobotnych uprawnionych do pobierania zasiłku wynosiła 919 osób, a więc 14,6% ogółu zarejestrowanych. Oznacza to, że liczba bezrobotnych pobierających zasiłki w stosunku do ogółu osób zarejestrowanych zmniejszyła się o ponad 2%, z 16,7% na koniec 2010 roku do 14,6% na koniec roku 2011. Dane te ilustruje poniższy wykres:

W przypadku tej kategorii danych zasadniczą rolę odgrywa kontekst w jakim będziemy ją analizować. Z punktu widzenia sytuacji materialnej bezrobotnych spadek udziału osób z prawem do zasiłku w ogóle zarejestrowanych jest niekorzystny w tym sensie, że większy odsetek osób zarejestrowanych jest bezpośrednio zagrożony brakiem środków do życia. Jednakże analizując te dane w szerszym kontekście, należy zauważyć, iż wśród klientów dąbrowskiego Urzędu Pracy maleje odsetek osób, które były zatrudnione przez dłuższy okres i zostały zwolnione co jest zjawiskiem pozytywnym.

I.3 STRUKTURA DĄBROWSKIEGO BEZROBOCIA

Rok 2011 nie przyniósł jakościowych zmian jeśli chodzi o strukturę dąbrowskiego bezrobocia – chodzi tu przede wszystkim o trzy główne jej wymiary, które tradycyjnie pomimo pewnej poprawy w latach 2008-2009 są bolączką nie tylko lokalnego, ale również krajowego rynku pracy, tj. wymiar długotrwałego bezrobocia, bezrobocia kobiet oraz bezrobocia osób starszych (50+). W roku 2010 te 3 istotne parametry nieco się pogorszyły, a negatywna tendencja została podtrzymana w roku 2011.

Jeśli chodzi o liczbę długotrwale bezrobotnych, to zwiększyła się ona z 2311 na koniec roku 2010 do 2729 na koniec roku 2011 w wartościach bezwzględnych oraz odpowiednio z 38,2 do 43,3% w wartościach względnych. Wzrost ten w dużym stopniu generowany jest ustabilizowaniem sytuacji na rynku pracy, w tym przede wszystkim mniejszymi dopływami do bezrobocia. Bardzo niska wartość (33,2%) udziału długotrwale bezrobotnych w 2009 roku wynikała z dużego poziomu dopływów do bezrobocia (osób nowo rejestrujących się), co z kolei pozytywnie wpływało na proporcję długotrwale bezrobotnych do ogółu bezrobotnych.

W przypadku bezrobotnych kobiet ich udział w ogóle bezrobotnych uległ nieznacznemu zwiększeniu z 52,5% na koniec 2010 roku (3180 kobiet na 6054 bezrobotnych) do 53,2% na koniec roku 2011 (3354 kobiety na 6299 bezrobotnych). Ten niewielki wzrost udziału kobiet w ogóle zarejestrowanych to kolejny przejaw stabilizacji na rynku pracy, gdyż to mężczyźni dominowali wśród osób zatrudnionych w branżach najbardziej dotkniętych kryzysem, co z kolei przekładało się na większy ich udział wśród zwalnianych i rejestrujących się w 2009 roku. Ów swoisty „powrót do normalności” nie jest jednak pozytywny w tym sensie, że czynniki fundamentalne generujące wyższe bezrobocie kobiet pozostały niewzruszone.

Wyraźnie mniejszą podatnością na wahania koniunkturalne odznacza się natomiast struktura wiekowa dąbrowskich bezrobotnych, w szczególności udział osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia w ogóle zarejestrowanych, który minimalnie zmniejszył się z 28,8% w 2010 do 28,4% w 2011 roku. Podobna niezmiennosc dotyczy tej kategorii wiekowej bezrobotnych wyrażonej w wartościach bezwzględnych (1792 osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia na koniec 2011 roku wobec 1743 na koniec roku 2010). Proces starzenia się zasobów siły roboczej cały czas postępuje i ciągle jest istotnym problemem dąbrowskiego rynku pracy. Widać to

szczególnie wyraźnie na tle województwa śląskiego, dla którego średni odsetek tej kategorii bezrobotnych jest o około 5% wyższy.

Reasumując w 2011 roku struktura dąbrowskiego bezrobocia w porównaniu do głównych parametrów obrazujących kondycję rynku pracy, takich jak stopa bezrobocia, czy też liczba ofert zatrudnienia, cechowała się wyraźnie większą stabilnością przy utrzymaniu minimalnej tendencji negatywnej w obszarze liczby osób długotrwale bezrobotnych oraz bezrobotnych kobiet.

Bezrobocie kobiet

Jak już zasygnalizowano we wprowadzeniu do analizy struktury dąbrowskiego bezrobocia, zarejestrowane bezrobotne kobiety stanowiły na koniec 2011 roku 53,2% ogółu bezrobotnych (3354 osoby) wobec 52,5% udziału w ogóle bezrobotnych na koniec roku 2010 (3180 osób). Lepiej prezentuje się natomiast sytuacja jeśli chodzi o udział kobiet długotrwale bezrobotnych w ogóle długotrwale bezrobotnych, odnotowano tutaj spadek z 55,3% do 54,8%.

Jeszcze lepiej wygląda struktura wykształcenia kobiet. Kobiety z wyższym wykształceniem stanowiły na koniec 2011 roku 67,2% ogółu bezrobotnych z dyplomem uczelni wyższej (o 2,3% więcej niż w roku 2010).

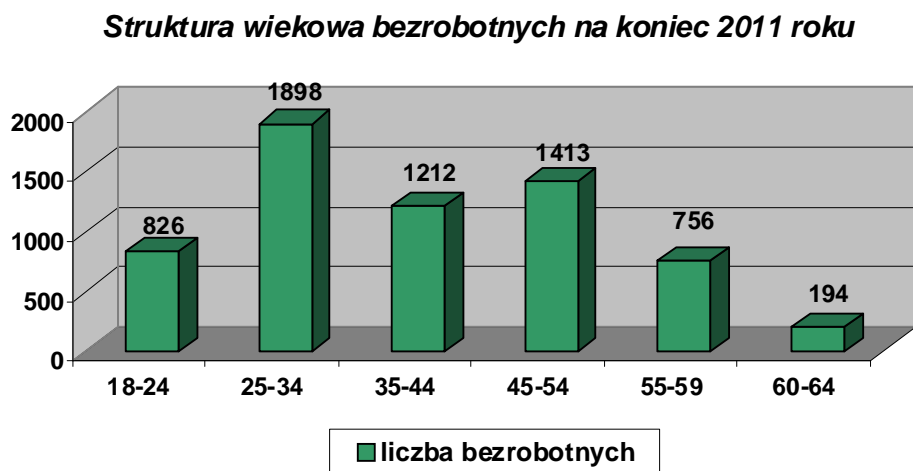
Należy jednakże mieć świadomość, iż czynniki kwantyfikowalne bardziej opisują strukturę bezrobocia kobiet niż faktycznie wskazują na jego przyczyny - jest to bowiem zjawisko o szerokich i złożonych uwarunkowaniach społeczno-ekonomicznych, które są mocno historycznie uкорzenione i bardzo trudne do zmiany. Do czynników społecznych zaliczyć można przede wszystkim tradycyjny proces socjalizacji, który utrwala stereotypy dotyczące miejsca kobiet w społeczeństwie, rodzinie i w efekcie również na rynku pracy, a także ograniczoną mobilność zawodową kobiet w okresie macierzyństwa i trudny powrót na rynek pracy po jego zakończeniu. Czynniki ekonomiczne wyrażają się w segregacji płciowej i segmentacji rynku pracy, nierównych warunkach płacowych (problem tzw. "luki płacowej"), licznych przeszkodach w awansowaniu i zajmowaniu wyższych stanowisk decyzyjnych przez kobiety (problem tzw. "szklanego sufitu") oraz w trudniejszym starcie kobiet na rynku pracy.

Wiek bezrobotnych

Począwszy od 2005 roku najliczniej reprezentowanym przedziałem wiekowym osób bezrobotnych był przedział 45-54 lata, w 2005 roku bezrobotni w tym wieku stanowili 29,1% ogółu zarejestrowanych (3155 osób), na koniec 2006 roku 30,6% (2810 osób), na koniec 2007 roku 32%, co oznacza, że ich udział w ogóle bezrobotnych rokrocznie rósł. Ta negatywna tendencja zahamowana została w 2008 roku, a rok 2011 przyniósł dalszy spadek udziału procentowego kategorii wiekowej 45-54 lata w ogóle bezrobotnych z 23,4% do 22,4% (z 1418 do 1413 osób). Co więcej o ile jeszcze w 2008 roku to właśnie kategoria 45-54 lata była najliczniej reprezentowaną, o tyle w 2009 roku została „wyprzedzona” przez kategorię 25-34 lata i sytuacja ta została utrzymana w roku 2011 – należało do niej 1898 bezrobotnych, tj. 30,1% ogółu zarejestrowanych.

Pozytywnym zjawiskiem jest również fakt, iż liczba najmłodszych osób bezrobotnych w przedziale wiekowym 18-24 lata, której udział w 2008 roku uległ zwiększeniu o 3,9%, do 15,8% (662 osoby) a w 2009 roku miała miejsce kontynuacja tego wzrostu do 17,1% (1051 osób), w roku 2010 spadł do 15,5% (944 osoby) a w roku 2011 spadek ów był kontynuowany do poziomu 13,1% (826 osoby). Niewielki spadek udziału osób bezrobotnych można było odnotować w przedziale wiekowym 55-59 lat - 12,4% udział (749 osób) w roku 2010 i 12% udział w roku 2011 (756 osób). Wzrost dotknął natomiast kategorię wiekową 60-64 lata – z 2,3% (142 osoby) w roku 2010 do 3,1% (194 osoby) w roku 2011.

Strukturę wiekową bezrobotnych na koniec 2011 roku obrazuje poniższy wykres.

Niski poziom wykształcenia

Rok 2011 przyniósł stosunkowo niewielkie zmiany w strukturze wykształcenia dąbrowskich bezrobotnych. Wyrażają się one między innymi w niewielkim wzroście liczby osób z wykształceniem wyższym z 803 na koniec 2010 roku (13,3% ogółu zarejestrowanych) do 839 na koniec roku 2011 (13,3% ogółu zarejestrowanych). Należy jednak pamiętać, że wzrost ten ma nie tylko wymiar pozytywny (świadczy o wzrastającym poziomie wykształcenia zasobów siły roboczej), ale również negatywny, oznacza bowiem, iż bezrobocie w coraz większym stopniu dotyczy również osób z wykształceniem wyższym.

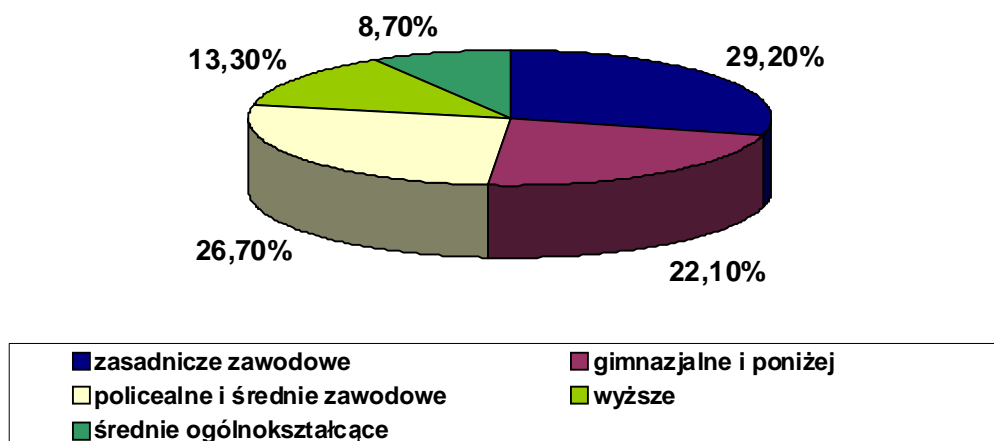
Wzrósł również odsetek osób bezrobotnych z wykształceniem zasadniczym zawodowym, z 1715 osób (28,3%) na koniec 2010 roku do 1841 osób (29,2%) na koniec roku 2011.

Z kolei niewielki spadek nastąpił w kategorii osób bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym, tj. z 576 osób (9,5%) do 548 osób (8,7%).

W przypadku pozostałych poziomów wykształcenia nie odnotowano większych zmian. Liczba osób z wykształceniem policealnym i średnim zawodowym wyniosła na koniec 2011 roku 1680 osób (26,7%) wobec 1618 osób (26,7%) na koniec roku 2010, a z wykształceniem gimnazjalnym i poniżej 1391 osób (22,1%) wobec 1342 osób (22,2%).

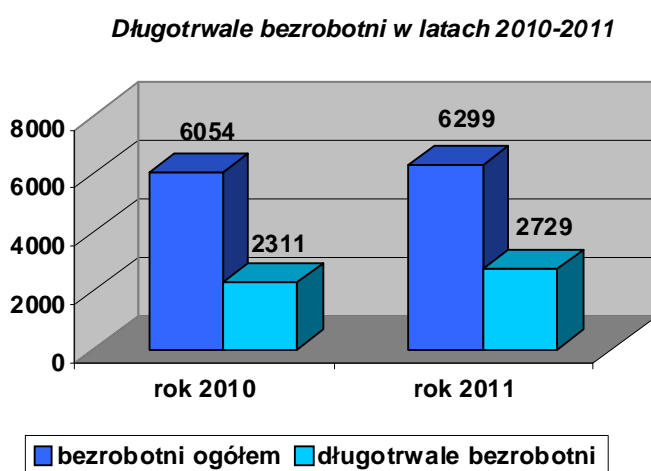
Powyższe dane ilustruje wykres:

Struktura bezrobotnych wg wykształcenia w 2011 r.

Długotrwałe pozostawanie bez pracy

Osoby długotrwałe bezrobotne, a więc pozostające w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy łącznie przez okres ponad 12 miesięcy w okresie ostatnich 2 lat, z wyłączeniem okresów odbywania stażu i przygotowania zawodowego, stanowiły na koniec 2011 roku 43,3% (2729 osób) ogółu zarejestrowanych bezrobotnych czyli o 5% więcej niż w roku poprzednim - 38,2% (2311 osób).

Długotrwałość bezrobocia, dodatkowo często poprzedzonego przerwą w aktywności zawodowej, nie tworzy dobrych perspektyw dla odpływów do grupy zatrudnionych. Długookresowo bezrobotni wywodzą się w znacznej części z grup osób o długim ogólnym stażu pracy, a nie są to potencjalni pracownicy, których kwalifikacje i nawyki zawodowe można by łatwo zmienić.

Można wskazać trzy najważniejsze przyczyny długotrwałego bezrobocia, które są ze sobą ściśle powiązane. Pierwsza z nich to rzeczywiste zaniechanie poszukiwań pracy i korzystanie ze statusu bezrobotnego ponieważ „tak jest wygodniej” i „to się opłaca” (ubezpieczenie zdrowotne, zabieganie o pomoc społeczną, ewentualnie jeszcze z innych źródeł) w połączeniu z ogólną biernością osób bezrobotnych i brakiem wiary we własne siły, które z czasem prowadzą do alienacji a często także wykluczenia społecznego. Druga przyczyna to niedopasowanie kwalifikacyjno-zawodowe osób bezrobotnych do zapotrzebowania zgłaszanego przez pracodawców, inaczej mówiąc niedopasowanie struktury podaży pracy do struktury popytu na nią. Z kolei trzecia przyczyna to utrzymywanie się relatywnie niskich płac osób słabo wykwalifikowanych (mała motywacja materialna

do poszukiwania i podjęcia pracy) oraz regulacji krajowych, dotyczących opodatkowania i oskładkowania płac (efekt „klina podatkowego”), które łącznie potęgują efekt pułapki ubóstwa i zarazem pułapki bezrobocia.

Aktywizacja zawodowa osób pozostających dłużej poza rynkiem pracy, długotrwale biernych, nie potrafiących lub nie chcących podjąć pracy, w szczególności wykonywanej regularnie, wymagającej douczenia się, zmiany zawodu lub dyscypliny wykonywania obowiązków jest bardzo trudna, a czasami wręcz niemożliwa. Wymaga ona programów nastawionych na wszechstronną pomoc w przywracaniu do pracy a także unikania koncentracji na grupach osób relatywnie bardziej aktywnych i lepiej radzących sobie na rynku pracy, w przypadku których cechuje się ona większą efektywnością przy niższych kosztach.

Brak doświadczenia zawodowego

Jak wynika z analizy wpływających do Urzędu w 2011 roku ofert pracy, pracodawcy przywiązują dużą wagę do doświadczenia jako czynnika decydującego o atrakcyjności potencjalnego kandydata do pracy. O ile w realiach rynku pracownika obserwowanego przede wszystkim w pierwszych trzech kwartałach 2008, pracodawcy większą wagę przykładali do kwestii podstawowych, takich jak chęć do pracy i gotowość do uzupełniania kwalifikacji, o tyle w realiach rynku pracodawcy, z którym ponownie mamy do czynienia począwszy od 2009 roku, wymagania pracodawców wyraźnie wzrosły a doświadczenie zawodowe stało się na powrót jednym z podstawowych wymagań przy poszukiwaniu nowych pracowników.

Spośród osób zarejestrowanych w dąbrowskim Urzędzie 21,9% bezrobotnych (1380 osób) nie posiada żadnego doświadczenia zawodowego. Jest to o 4,2 % mniej niż w roku 2010 (26,1% /1579 osób/).

Nieco większa jest liczba osób (1396, tj. 22,2%) zarejestrowanych z niewielkim stażem – do 1 roku. Staż od 1 do 5 lat udokumentowało 1181 osób (18,7%), od 5 do 10 lat pracy 808 osób (12,8%), a od 10 do 20 lat pracy 842 osoby (13,4%). Bezrobotni mający ponad 20 letnie doświadczenie zawodowe stanowili liczbę 1165 osób (18,5%).

Osoby niepełnosprawne

Na koniec grudnia 2011 r. w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Górniczej zarejestrowanych było 398 osób niepełnosprawnych (6,3% ogółu bezrobotnych) – jest to zauważalny spadek w stosunku do roku 2010, na koniec którego osób takich było 433 (7,2% ogółu bezrobotnych). Najliczniejszą grupę stanowiły osoby wobec których orzeczono lekki stopień niepełnosprawności (296 osób) – 74,4%, umiarkowany stopień niepełnosprawności miało 23,8% zarejestrowanych osób niepełnosprawnych (95 osób). Wśród zarejestrowanych w dąbrowskim Urzędzie niepełnosprawnych tylko 7 osób posiadało znaczny stopień niepełnosprawności (1,8%).

Cechy charakterystyczne tej grupy ciągle pozostają takie same i są to: długi okres pozostawania bez pracy (38,7% ogółu zarejestrowanych niepełnosprawnych pozostaje bez pracy powyżej 12 m-cy), niskie wykształcenie (jedynie 30,65% legitymuje się wykształceniem co najmniej średnim), wiek od 45 do 54 lat (32,7% zarejestrowanych), brak doświadczenia zawodowego lub nieduży staż do 1 roku (28,1 % ogółu niepełnosprawnych bezrobotnych).

Należy również dodać, iż oprócz niepełnosprawnych ze statusem osoby bezrobotnej w dąbrowskim Urzędzie Pracy na koniec roku zarejestrowane były 74 osoby niepełnosprawne ze statusem osoby poszukującej pracy i nie pozostającej w zatrudnieniu.

**II. DZIAŁANIA POWIATOWEGO
URZĘDU PRACY W ZAKRESIE
OGRANICZANIA BEZROBOCIA**

II.1. POŚREDNICTWO PRACY

Dobrej jakości pośrednictwo pracy jest tanią i najskuteczniejszą formą pomocy dla osób poszukujących pracy. Dlatego też strategicznym celem Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej jest osiągnięcie jak najlepszych wyników w zakresie pośrednictwa pracy. **Pośrednictwo pracy** polega na udzieleniu pomocy bezrobotnym i innym osobom poszukującym pracy w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia oraz pracodawcom w pozyskaniu odpowiednich pracowników (art. 36 Ustawy z 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415 z późn. zm.).

Pośrednictwo pracy realizowane jest w dwóch podstawowych formach:

Pośrednictwa zamkniętego – informacje o wolnych miejscach pracy są dostępne u pośredników pracy. Pośrednicy przeprowadzają wstępne rozmowy kwalifikacyjne z osobami bezrobotnymi – kandydatami do pracy. Wybrani przez nich kandydaci kierowani są do pracodawców (z kartami referencyjnymi), którzy dokonują ostatecznej rekrutacji.

Pośrednictwa otwartego – oferty pracy z nazwą i adresem pracodawcy eksponowane są na tablicy ogłoszeń Powiatowego Urzędu Pracy. Osoby zainteresowane ofertą kontaktują się bezpośrednio z pracodawcą, który samodzielnie dokonuje wyboru pracowników.

W roku 2011 pracodawcy zgłosili do dąbrowskiego Urzędu 4395 miejsc zatrudnienia (a więc o 1566 mniej niż w roku 2010). Część z nich – 135 – pozyskane zostały przez aktywnego pośrednika pracy. Pośrednicy pracy skierowali na rozmowy kwalifikacyjne do pracodawców 2783 osoby bezrobotne (w tym 1078 w ramach stażu); 818 osób bezrobotnych w ich wyniku podjęło pracę. Oznacza to 29,4% efektywność zatrudnieniową pośrednictwa pracy (jest to o 13% mniej niż w roku 2010 – 42,4%). Ogółem, w omawianym okresie, z ewidencji bezrobotnych z powodu podjęcia pracy zarejestrowano 4530 osób (o 300 osób mniej niż w roku 2010).

Kolejną formą zwiększającą możliwość uzyskania zatrudnienia jest organizowanie giełd pracy z pracodawcami. Mając na celu dostosowanie i usprawnienie świadczenia usług do potrzeb naszych klientów w zakresie rekrutacji pracowników proponujemy pracodawcom organizację giełd pracy na terenie Urzędu z kandydatami w ramach zgłoszonych ofert pracy. Taka forma naboru pozwala

pracodawcy na spotkanie z większą ilością kandydatów a osobom bezrobotnym umożliwiała bezpośrednią rozmowę z przyszłym pracodawcą.

W 2011 roku zorganizowano 26 giełd pracy dla 23 pracodawców, m.in. dla firm: Electrolux Poland Sp. z o. o., Personnel International Sp. z o. o., ZM Madej & Wróbel Sp. z o. o., Alba MPGK Sp. z o. o., Społem Zabrze Sp. z o.o., w których uczestniczyły 283 osoby bezrobotne wyselekcjonowane przez pośredników pracy.

Pośrednictwo pracy opiera się na stałych kontaktach z przedsiębiorstwami, które systematycznie składają oferty pracy. Należą do tej grupy takie firmy jak: Electrolux Poland Sp. z o. o., Sarpi Dąbrowa Górnicza Sp. z o. o., Rotsa Sales Direct Sp. z o. o., Wader Woźniak Sp. z o. o., Polcopper Sp. z o. o., Matex Sp. z o. o., Lipówka II MZPOK, Frac SA, Final SA, Fiege Sp. z o. o., DB Schenker Rail Polska SA, Caterpillar Poland Sp. z o. o., Batim Sp. z o. o., Atlanta Poland SA, Alba MPGK Sp. z o. o. Do nowych pracodawców w 2011 roku dołączyły takie firmy jak: Adesso Sp. z o.o. (oferty pracy dla sprzedawców, kierowników marektu), Virco Sp. z o. o. (oferty pracy dla cieśli, zbrojarzy, spawaczy), Sobet SA (oferty pracy dla kierowników budowy), Serenissima Polska Sp. z o. o. (oferty pracy dla kucharzy, dietetyków).

Utrwalanie współpracy z rzetelnymi pracodawcami oraz poszukiwanie nowych inwestycji na terenie Dąbrowy Górniczej, pozwala skutecznie pomagać osobom bezrobotnym w poszukiwaniu zatrudnienia.

Ponadto utrzymywane są kontakty z działającymi biurami Doradztwa Personalnego i Agencjami Pośrednictwa Pracy w zakresie realizacji ofert oraz pośredniczenia w naborze kandydatów do pracy (Adecco Poland Sp. z o. o., GI Group Sp. z o. o., Best Work Sp. z o. o., Fast Service, Manpower Polska Sp. z o. o., Personnel International Sp. z o. o., Time Work Sp. z o. o.).

Pracodawcom umożliwia się zgłaszanie ofert pracy bezpośrednio za pomocą strony internetowej dąbrowskiego Urzędu pracy a bezrobotni mają do dyspozycji internetową bazę ofert pracy. Wszystkie oferty pracy, które wpływają do Urzędu Pracy umieszczane są na portalu Publicznych Służb Zatrudnienia (www.psz.praca.gov.pl) oraz na stronie internetowej Urzędu Pracy (www.pup-dg.pl).

Na terenie Urzędu udostępniony jest nowy kiosk internetowy, przy pomocy którego osoby bezrobotne mogą wyszukać odpowiednie dla siebie oferty pracy publikowane przez dąbrowski Urząd Pracy, popularne portale internetowe oraz prywatne agencje zatrudnienia.

Europejskie Służby Zatrudnienia

W 2011 roku do Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej za pośrednictwem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach wpłynęło 278 ofert pracy, które przełożyły się na 3187 wakatów. W stosunku do roku 2010 oznacza to wzrost liczby wakatów – w 2010 roku było 2743 wolnych miejsc pracy (wzrost o 16,19 % w stosunku do 2010 r.).

Najwięcej ofert pracy wpłynęło z Niemiec – 66 ofert (439 wakatów), Holandii – 43 oferty (287 wakatów), Wielkiej Brytanii – 29 ofert (529 wakatów), Norwegii – 28 ofert (84 wakatów), Austrii – 22 oferty (117 wakatów), Czech – 20 ofert (81 wakatów), Francji – 11 ofert (38 wakatów), Hiszpanii – 9 ofert (166 wakatów). Należy zauważyć, iż zmieniła się struktura poszukiwanych przez zagranicznych pracodawców pracobiorców: w 2011 r. najbardziej poszukiwani byli specjaliści w branży przemysłowej – inżynierowie, konstruktorzy, mechanicy, operatorzy maszyn CNC, ślusarze, ale także opiekunowie osób starszych. Zdecydowanie mniej ofert natomiast wpłynęło dla osób zainteresowanych podjęciem pracy w ogrodnictwie czy usługach hotelarsko-gastronomicznych, choć liczba wakatów w tych obszarach jest doprawdy imponująca, np.: z 9 zgłoszonych ofert pracy z Danii na 222 wakaty – 200 było w ogrodnictwie, a z 6 ofert pracy z Włoch na 782 wakaty – aż 779 wolnych miejsc pracy przeznaczonych było dla chętnych do pracy w branży hotelarsko-gastronomicznej (animatorów czasu wolnego, pracowników barów i restauracji). Ciekawostką, doskonale odzwierciedlającą kryzys gospodarczy, w którym pogrążona jest Grecja, jest tylko jedna oferta pracy zgłoszona w 2011 r. z tego kraju dla 160 pracowników w charakterze animatorów czasu wolnego.

W 2011 roku – podobnie jak w roku 2010 – dało się zauważyć niewielkie zainteresowanie pracodawców polskich poszukiwaniem pracowników w ramach sieci EURES: do tut. Urzędu nie zgłoszono bowiem żadnej oferty pracy w ramach tej sieci.

Zainteresowanie osób bezrobotnych i poszukujących pracy ofertami zagranicznymi pozostaje na porównywalnym poziomie, choć w dalszym ciągu największą barierą w podejmowaniu pracy za granicą pozostaje brak znajomości języków obcych, która w chwili obecnej wymagana jest niemal w każdej zgłoszonej ofercie.

II.2. PORADNICTWO ZAWODOWE

Poradnictwo zawodowe realizowane przez doradców zawodowych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Górniczej ma na celu udzielanie pomocy osobom bezrobotnym i poszukującym pracy w dokonaniu trafnej oceny indywidualnych szans podjęcia zatrudnienia i optymalnego wyboru kierunku rozwoju oraz kariery zawodowej.

Usługi świadczone przez doradców zawodowych Powiatowego Urzędu Pracy w Dąbrowie Górniczej obejmowały m.in. porady indywidualne dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy ułatwiające wybór zawodu, uzupełnienie bądź zmianę kwalifikacji zawodowych, analizowanie predyspozycji zawodowych klientów PUP, a także uzupełnienie wiedzy na temat wykorzystywania dostępnych metod i technik poszukiwania pracy, udzielanie pomocy przy sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych (życiorysu zawodowego i listu motywacyjnego), zapoznavanie klientów z zasadami poprawnej autoprezentacji w trakcie rozmów kwalifikacyjnych z pracodawcami, wzmacnianie motywacji osób bezrobotnych i poszukujących pracy do zmiany ich sytuacji zawodowej oraz analizowanie w procesie doradczym innych problemów związanych ze sprawami zawodowymi.

Doradcy zawodowi kierowali również osoby bezrobotne na szkolenia zawodowe, a warto zwrócić również uwagę na szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy w Klubie Pracy, na które doradcy zawodowi kierowali osoby, które utraciły motywację do poszukiwania zatrudnienia, nie miały żadnego doświadczenia w poszukiwaniu pracy, chciały wrócić na rynek pracy po długim okresie braku aktywności zawodowej czy osoby o obniżonej samoocenie.

Podstawowym narzędziem doradców zawodowych w trakcie indywidualnej pracy z klientem jest rozmowa, jednak wykorzystywano również takie narzędzia pracy, jak kwestionariusze predyspozycji zawodowych, konkretnie Kwestionariusz Zainteresowań Zawodowych KZZ, Wielowymiarowy Kwestionariusz Preferencji WKP, Inwentarz Osobowości NEO-FFI, Test do Samooceny, Kotwice Kariery według Schein'a. Łącznie przeprowadzono 129 różnego rodzaju badań testowych.

W okresie od początku stycznia do końca grudnia 2011 z indywidualnych porad zawodowych skorzystały 803 osoby, 1714 odbyło rozmowę wstępną z doradcą zawodowym, natomiast liczba wizyt indywidualnych u doradców to 4462.

Doradcy zawodowi przeprowadzili również 7 grupowych porad zawodowych, z których skorzystało 50 osób. Tematy przeprowadzonych zajęć to "Szukasz pracy - bądź profesjonalistą" (cele porady to nauczenie korzystania z dostępnych metod i technik poszukiwania pracy, usystematyzowanie wiedzy uczestników o lokalnym rynku pracy i możliwościach zatrudnienia), „Autoprezentacja w kontakcie z pracodawcą” (doskonalenie umiejętności autoprezentacji, poznanie technik kreowania wizerunku zawodowego, przygotowywanie strategii prezentacji własnej kandydatury w oparciu o bilans umiejętności i mocnych stron zawodowych).

Ponadto doradcy zawodowi przeprowadzili cykl 81 konsultacji indywidualnych z dłużnikami alimentacyjnymi. Rozmowy miały na celu aktywizację zawodową tej grupy osób poprzez diagnozę profilów zawodowych tych osób, analizę osobowości i ograniczeń w poszukiwaniu pracy, zaplanowanie ścieżki kariery. Brali również aktywny udział w Ogólnopolskim Tygodniu Karieru przeprowadzając spotkanie informacyjne dla młodzieży szkolnej z terenu Dąbrowy Górniczej.

Warto wspomnieć również, iż doradcy zawodowi zajmowali się tworzeniem Indywidualnych Planów Działania dla osób zarejestrowanych jako osoby bezrobotne, ze szczególnym naciskiem na osoby zarejestrowane minimum 6 miesięcy, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy. Doradcy zawodowi opracowali łącznie 2429 indywidualnych planów działania w roku 2011, w tym dla grupy 24 osób zarejestrowanych jako osoby poszukujące pracy, w szczególności posiadających orzeczenia o stopniu niepełnosprawności. Dokonali także weryfikacji Indywidualnych Planów Działania powstałych w okresie od lutego 2009 do stycznia 2010 r. i przeprowadzili rozmowy z 446 osobami, które pozostają w rejestrze osób bezrobotnych a nie zrealizowały IPD.

Poradnictwo zawodowe to również informacja zawodowa i grupowa dla osób bezrobotnych i poszukujących pracy, dotycząca informacji o podstawowych usługach rynku pracy, zawodach i ogólnej sytuacji na lokalnym rynku pracy, możliwości uzyskania kwalifikacji zawodowych, oczekiwań pracodawców w zakresie kwalifikacji zawodowych wymaganych od kandydatów do pracy, możliwości podejmowania własnej działalności gospodarczej, a także innych informacji związanych z rynkiem pracy i instytucjami z nim związanymi.

Z informacji indywidualnych skorzystało 35 osób, natomiast z informacji zawodowej grupowej skorzystało 318 osób w ramach 35 spotkań.

Klub Pracy

W zajęciach Klubu Pracy w 2011 roku wzięło udział 138 osób (108 kobiet i 30 mężczyzn). Szkolenia ukończyło 127 osób (98 kobiet oraz 29 mężczyzn). Średnia wieku uczestników wynosiła nieco ponad 46 lat. Wykształcenie średnie posiadało 49 osób, zawodowe 32 osoby, podstawowe lub niepełnie podstawowe 42 osoby a wykształceniem wyższym legitymowało się 15 osób. Średni okres pozostawania bez zatrudnienia uczestników zajęć Klubu Pracy wynosił blisko 2 i pół roku. Spośród całej grupy 20 osób nigdy nie pracowało.

Prawie wszyscy uczestnicy należeli do ustawowej kategorii bezrobotnych w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy. W szkoleniach wzięły udział grupy osób zdiagnozowanych przez doradców zawodowych jako bezrobotni o niskim poziomie aktywności i samooceny, nie mający sprecyzowanych planów zawodowych i niechętni do podejmowania działań mających zmienić ich sytuację społeczno-zawodową.

Celem szkoleń było umożliwienie uczestnikom nabycia umiejętności poszukiwania pracy, wzmocnienia motywacji do zmiany ich sytuacji zawodowej i uzyskania zatrudnienia.

Szkolenia trwały po 3 tygodnie i składały się z dwóch części: 40 godzin przeprowadzonych metodą warsztatów szkoleniowych oraz 40 godzin praktycznego poszukiwania pracy. Program szkoleń był realizowany zawsze w całości, na podstawie podręcznika Klub Pracy wydanego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej. Zajęcia w pierwszych dwóch tygodniach dotyczyły szczegółowych zagadnień przydatnych osobom bezrobotnym w uzupełnieniu ich wiedzy i umiejętności potrzebnych do aktywnego poszukiwania pracy. Poruszano między innymi takie tematy jak: efektywne, skuteczne poruszanie się po rynku pracy, siła twórczego i pozytywnego myślenia, odkrywanie własnych umiejętności i możliwości, asertywność w poszukiwaniu pracy, profesjonalne przygotowanie się do rozmowy kwalifikacyjnej. Natomiast zajęcia w ostatnim tygodniu szkoleń zostały głównie poświęcone praktycznemu poszukiwaniu pracy, przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych na komputerach oraz poszukiwaniu ofert pracy na stronach internetowych. Do udziału zostali zaproszeni także eksperci - psycholog, przedstawiciel Państwowej Inspekcji Pracy, przedstawiciel prywatnej agencji zatrudnienia, wizażystka/kosmetyczka. Poszczególni specjaliści dzielili się swoimi

spostrzeżeniami z zakresu zagadnień rynku pracy oraz udzielali wielu cennych wskazówek związanych z samym poszukiwaniem pracy i elementami prawa pracy. Przedstawiano również filmy z Wytwórni Filmów Szkoleniowych SYNERGIA, między innymi: Autoprezentacja, Przygotowanie do rozmowy kwalifikacyjnej, Rozmowa kwalifikacyjna, Gdzie i jak szukać pracy?

Program został zrealizowany poprzez wykorzystanie różnorodnych metod szkoleniowych, takich jak: dyskusja, praca w zespołach, prezentacja, twórcze myślenie, zabawy i gry oraz wykłady wspomagane projekcją audiowizualną.

Do korzyści wynikających ze szkoleń z zakresu umiejętności poszukiwania pracy w ramach Klubu Pracy można zaliczyć:

- zdobycie praktycznych umiejętności z zakresu poszukiwania pracy,
- podniesienie wśród uczestników samooceny i poczucia własnej wartości,
- poznanie nowych możliwości,
- zmianę nastawienia do poszukiwania pracy,
- poznanie siły wsparcia grupy,
- poznanie nowych, ciekawych osób,
- przełamanie izolacji i bierności społeczno-zawodowej,
- zdobycie podstawowych umiejętności obsługi komputera oraz internetu.

Z całą pewnością można stwierdzić, iż szkolenia w Klubie Pracy pomogły uczestnikom zmienić swoją postawę i inaczej spojrzeć na przeszkody, które do tej pory wydawały się nie do pokonania.

II.3 AKTYWNE FORMY PRZECIWDZIAŁANIA BEZROBOCIU

Oprócz oferowania osobom bezrobotnym propozycji zatrudnienia oraz udzielania wsparcia w postaci poradnictwa zawodowego, dąbrowski Urząd kładzie szczególny nacisk na inicjowanie i organizowanie aktywnych form przeciwdziałania bezrobociu.

Całkowita wartość środków (zarówno krajowych, jak i unijnych) przeznaczonych przez Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej na walkę z bezrobociem w 2011 roku osiągnęła poziom 6 mln zł, a więc o ponad 14 mln zł mniej niż w roku 2010 (20,2 mln zł). Rok 2011 przyniósł tym samym radykalne

przerwanie obserwowanej od 2004 roku wzrostowej tendencji w obszarze wysokości środków przeznaczanych na walkę z bezrobociem i cofnął publiczne służby zatrudnienia do poziomu finansowania z lat 2004-2005 (20,2 mln zł w 2010 roku, 15,1 mln zł w 2009 roku, 12,4 mln zł w 2008 roku, 10,4 mln zł w 2007 roku, 8,3 mln zł w roku 2006, 6,9 mln zł w roku 2005 oraz 3,9 mln zł w roku 2004). Tak drastyczne ograniczenie środków było następstwem decyzji politycznych związanych z procedurą nadmiernego deficytu, w ramach której Funduszu Pracy, pomimo jego bardzo dobrej kondycji finansowej oraz typowo celowego charakteru został zamrożony przez Ministerstwo Finansów. Ponieważ środki europejskie w ramach tzw. projektu systemowego 6.1.3 są bezpośrednio sprzężone z algorytmem Funduszu Pracy, radykalnemu obniżeniu uległ również budżet niniejszego projektu. Ponadto w 2011 roku istotnie ograniczona została pula środków dodatkowych z Rezerwy Ministra przeznaczonych do pozyskiwania przez urzędy pracy w formule konkursowej przy równoczesnym obostrzeniu kryteriów ich przyznawania oraz wymaganych wskaźników realizacji. Zarówno skalę spadku zaangażowania Funduszu Pracy w finansowanie zadań, które powinny być przez ten fundusz na mocy ustawy co do zasady finansowane, jak również skokowy charakter tego spadku, należy uznać za bezprecedensowe.

Na aktywne formy finansowane ze środków krajowych wydatkowano 4,14 mln zł, wobec 14,15 mln zł w roku 2010. Na ww. kwotę składają się środki Funduszu Pracy:

- 1) przyznane przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej w wysokości 3,74 mln zł,
- 2) pozyskane przez Urząd Pracy z Rezerwy Ministra Pracy i Polityki Społecznej w wysokości 0,4 mln zł na „Program zwiększający aktywność zawodową osób w wieku 45/50 plus”.

Podział środków na poszczególne programy rynku pracy i źródła finansowania przedstawiają tabele na końcu Sprawozdania.

II.3.1 PROGRAMY AKTYWIZACJI ZAWODOWEJ

Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej realizował w 2011 r. następujące programy aktywizujące lokalny rynek pracy:

Prace interwencyjne

Celem programu jest udzielenie pracodawcom zgłaszającym możliwość tworzenia nowych miejsc pracy dla osób bezrobotnych, finansowego wsparcia w postaci refundacji części kosztów wynagrodzenia i składek na ubezpieczenia społeczne zatrudnianych osób.

W 2011 roku wsparciem w ramach prac interwencyjnych objęto 102 osoby. Na ich sfinansowanie wydatkowano kwotę 327,9 tys. zł z Funduszu Pracy.

Program prac interwencyjnych jest jednym z najskuteczniejszych zatrudnieniowo programów rynku pracy, jego efektywność w 2011 roku wyniosła 89,3%. Spośród 84 osób, które ukończyły w 2011 r. uczestnictwo w tej formie wsparcia, 75 podjęło zatrudnienie.

Staże

W 2011 roku w związku z drastycznym ograniczeniem środków Funduszu Pracy przyznanych na aktywizację bezrobotnych, umowy stażowe były zawierane na okres 3 miesięcy począwszy od kwietnia 2011 r. Na staż kierowane były w pierwszej kolejności osoby bezrobotne bez doświadczenia zawodowego, które w okresie ostatnich 12 miesięcy nie korzystały z tej formy wsparcia.

Od stycznia do grudnia 2011 r. programem staży objęto 918 osób bezrobotnych. Uczestnictwo w tej formie wsparcia (wg stanu na 17 kwietnia 2012) zakończyło 791 osób, a pracę podjęło 348 osób. Oznacza to, iż efektywność zatrudnieniowa programu wyniosła 44%.

Na organizację tej formy wsparcia wydatkowano do końca grudnia 2011 roku kwotę 3 783,6 tys. zł, z czego 2 756,5 tys. zł pochodziło z Funduszu Pracy, 227,9 tys. zł z Rezerwy Ministra „Programu zwiększającego aktywność zawodową osób w wieku 45/50 PLUS”, zaś 799,2 tys. zł z projektu systemowego współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Dofinansowanie kosztów podjęcia działalności gospodarczej

Jest to program adresowany do osób przedsiębiorczych, które same chcą stworzyć dla siebie miejsce pracy. Bezrobotni zamierzający podjąć działalność gospodarczą mogą wnioskować o otrzymanie dofinansowania na ten cel ze środków jakimi dysponuje Powiatowy Urząd Pracy.

Wysokość dofinansowania nie może przekraczać 6-krotnego przeciętnego wynagrodzenia i może zostać przeznaczona na sfinansowanie podjęcia działalności gospodarczej (np. na zakup towaru, wyposażenia, remont pomieszczenia itp.) oraz pokrycie kosztów pomocy prawnej, konsultacji i doradztwa dotyczących tej działalności. Dofinansowanie nie podlega zwrotowi pod warunkiem prowadzenia działalności gospodarczej przez okres nie krótszy niż 12 miesięcy oraz nie naruszenia innych warunków podpisanej umowy.

W związku z drastycznym ograniczeniem środków Funduszu Pracy przyznanych na aktywizację bezrobotnych w 2011 roku, dofinansowanie, w kwocie nie wyższej niż 15 000,00 zł, było przyznawane wyłącznie osobom długotrwale bezrobotnym oraz bezrobotnym powyżej 50 roku życia zarejestrowanym w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Górniczej.

W okresie styczeń - grudzień 2011 roku przyznano osobom bezrobotnym łącznie 68 dofinansowań na rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej o całkowitej wartości 1 033,7 tys. zł (wobec 7 200,4 tys. zł oraz 387 dofinansowań udzielonych w roku 2009). Kwota ta pochodziła z trzech źródeł: 897,2 tys. zł z Europejskiego Funduszu Społecznego (projektu systemowego realizowanego w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki), 119,7 tys. zł z Funduszu Pracy oraz 16,8 tys. zł z Rezerwy Ministra „Programu zwiększającego aktywność zawodową osób w wieku 45/50 PLUS”. Oznacza to, iż w 2011 roku głównym źródłem finansowania rozwoju przedsiębiorczości w Mieście w formie bezzwrotnych dofinansowań na podjęcie działalności gospodarczej były środki z EFS.

Jednorazowe środki na podjęcie działalności gospodarczej to forma aktywizacji, która niezmiennie cieszy się szczególnie dużym zainteresowaniem wśród osób bezrobotnych. Dzięki udzielonym w 2011 roku dofinansowaniom 68 osób bezrobotnych założyło własne firmy. Wśród dominujących obszarów aktywności gospodarczej, wskazać należy na handel (w tym przede wszystkim sprzedaż

detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej lub internet), budownictwo (w tym przede wszystkim roboty budowlane specjalistyczne – wykończeniowe, wykonywanie instalacji elektrycznych, wodno-kanalizacyjnych i pozostałych instalacji budowlanych) oraz szeroko rozumiane usługi (np. gastronomiczne, transportowe i inne).

Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy

Refundacja kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy to forma wsparcia adresowana do tych podmiotów, które prowadzą działalność gospodarczą przez okres minimum 6 miesięcy.

Wysokość zrefundowanych kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego nie może wynosić więcej niż 6-krotność wysokości przeciętnego wynagrodzenia. Utworzone stanowisko pracy powinno być utrzymane przez okres co najmniej 2 lat.

Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej podpisał w 2011 roku umowy o refundację wyposażenia lub doposażenia stanowisk pracy z 27 podmiotami. Dzięki takiej formie wsparcia, na której sfinansowanie przeznaczono 274,9 tys. zł (w całości ze środków Funduszu Pracy), powstało 29 nowych stanowisk pracy dla zarejestrowanych w dąbrowskim Urzędzie osób bezrobotnych.

Szkolenia

Rola szkoleń zawodowych jako programu rynku pracy jest bardzo ważna – uczestnictwo w nich umożliwia zaktualizowanie dotychczasowych kwalifikacji i umiejętności zawodowych, zdobycie nowych kwalifikacji lub nawet całkowite przekwalifikowanie – co w znacznym stopniu podnosi szanse na znalezienie zatrudnienia.

W przypadku szkoleń znacznie większy nacisk niż dotychczas położony został na ich efektywność zatrudnieniową. Zdecydowano, iż w 2011 roku finansowane będą wyłącznie szkolenia indywidualne, które poprzez dużo lepsze dopasowanie do konkretnych potrzeb pracodawców charakteryzują się znacznie wyższą efektywnością zatrudnieniową. Dodatkowo przyjęto kryterium, iż na szkolenia

indywidualne kierowane będą osoby bezrobotne posiadające uprawdopodobnienie przyszłego miejsca pracy w formie umowy zawartej między pracodawcą a Powiatowym Urzędem Pracy. Takie samo rozwiązanie przyjęto w odniesieniu do finansowania egzaminów i kosztów uzyskania licencji zawodowych.

W okresie od stycznia do grudnia 2011 r. szkoleniami indywidualnymi organizowanymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej objęto ogółem 142 osoby bezrobotne. Uczestnictwo w szkoleniach zakończyło 137 osób, a 41 z nich podjęło zatrudnienie, co oznacza 29,9% efektywność zatrudnieniową szkoleń indywidualnych dla osób bezrobotnych. Na ich sfinansowanie wydatkowano w 2011 roku ogółem kwotę 478,4 tys. zł (w tym 143,5 tys. zł z Funduszu Pracy, 143,9 tys. zł z Rezerwy Ministra – „Programu zwiększającego aktywność zawodową osób w wieku 45/50 plus” oraz 191,0 tys. zł z Europejskiego Funduszu Społecznego).

Dąbrowski Urząd w miarę możliwości lokalnego i regionalnego rynku usług szkoleniowych starał się organizować szkolenia indywidualne we wszystkich kierunkach, na które jest zapotrzebowanie i których ukończenie przekłada się na podjęcie zatrudnienia. W 2011 r. bezrobotni mogli zdobyć nowy zawód między innymi na następujących szkoleniach: makijaż profesjonalny I i II stopnia, operator koparko-ładowarki (wszystkie typy), fotografia ślubna, obsługa i eksploatacja urządzeń elektroenergetycznych do 1 kV i powyżej, kwalifikacja wstępna w zakresie przewozu drogowego rzeczy, prawo jazdy kat. C, C+E, D, B+E, masaż I i II stopnia, spawanie (wszystkie rodzaje), instalowanie, konserwacja i eksploatacja systemów alarmowych, pracownik ochrony fizycznej I i II stopnia, mała księgowość, badania magnetyczno-proszkowe MT 1 i 2, badania wizualne VT 1 i 2, certyfikat kompetencji zawodowych w transporcie drogowym, licencja na transport drogowy taksówką, operator walca drogowego do 18 ton, kosztorysowanie robót budowlanych, ekspert kosmetyki profesjonalnej, instruktor rekreacji ruchowej – trener personalny, nakładanie włoskich pokryć dekoracyjnych, księgowy – przygotowanie do zawodu, refleksologia III stopnia, auto CAD podstawowy, opiekuna osób starszych z językiem niemieckim, magazynier, obsługa komputera + SUBIEKT + kasa fiskalna, sprzedawca-handlowiec, profesjonalna obsługa firmy, instruktor nauki jazdy kat. B, florystyka z technikami zdobień decupage i obsługą kasy fiskalnej, operator żurawia wieżowego, obsługa i programowanie obrabiarek sterowanych numerycznie CNC, monter szaf przesuwanych.

Dla osób bezrobotnych, które same chcą zainwestować w podniesienie kwalifikacji, a ich możliwości finansowe są ograniczone poprzez fakt pozostawania bez pracy, wsparciem są również studia podyplomowe. Urząd Pracy, na wniosek bezrobotnego, może sfinansować z Funduszu Pracy koszty studiów podyplomowych do wysokości 75 %, jeżeli bezrobotny uprawdopodobni, że ukończenie danych studiów zapewni uzyskanie odpowiedniej pracy. W 2011 roku 18 osób ukończyło studia podyplomowe (rozpoczęte w roku 2009 i 2010), a 14 osób podjęło pracę w ich trakcie lub do 3 miesięcy po zakończeniu, co oznacza 77,7% efektywność zatrudnieniową tej formy wsparcia. Największą popularnością cieszyły się takie kierunki studiów jak: socjoterapia, edukacja plastyczna, zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i wychowanie przedszkolne, zarządzaniem projektem europejskim, wycena i gospodarka nieruchomościami, zarządzanie zasobami ludzkimi, rzeczoznawca majątkowy, pedagogika opiekuńczo-wychowawcza, edukacja wczesnoszkolna, audyt energetyczny w budownictwie oraz sporządzanie świadectw charakterystyki energetycznej budynków, prawo gospodarcze i handlowe, prawo pracy i ubezpieczeń społecznych.

Prace społecznie użyteczne

W roku 2011, po raz kolejny na terenie Dąbrowy Górniczej, zorganizowane zostały prace społecznie użyteczne, skierowane do osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, korzystających z pomocy Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej. Osoba skierowana do wykonywania prac społecznie użytecznych wykonuje pracę na rzecz pracodawcy w wymiarze nie większym niż 10 godzin tygodniowo, za którą otrzymuje świadczenie pieniężne wypłacane przez MOPS, za każdą przepracowaną godzinę; osoba taka nie traci przy tym statusu osoby bezrobotnej. Skierowane osoby pracowały m. in. na takich stanowiskach jak: pracownik gospodarczy, sprzątaczką, pomoc kuchenna, pomoc biurowa, opiekun i świadczyły pracę m. in. na rzecz dąbrowskich szkół, przedszkoli, żłobków, klubów sportowych, biblioteki, MOPS, PKZ, MOPT, Polskiego Związku Niewidomych, CESiR, MZBM i organizacji pozarządowych (Fundacja „Godne życie”, Stowarzyszenia na Rzecz Osób Niepełnosprawnych „Otwarte Serca”, Stowarzyszenie Inicjatyw Społecznych, itp.).

Programem objęto 161 osób a w wyniku objęcia programem prac społecznie użytecznych zaktywizowane zostały 83 osoby (przez aktywizację należy rozumieć podjęcie zatrudnienia, innej pracy zarobkowej, stażu, szkolenia lub rozpoczęcie działalności gospodarczej). Na realizację programu prac społecznie użytecznych Powiatowy Urząd Pracy przeznaczył w 2011 roku kwotę 70,0 tys. zł.

II.3.2 PROJEKTY WSPÓŁFINANSOWANE ZE ŚRODKÓW EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO

W 2011 roku Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej kontynuował realizację 5 projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego.

Projekt systemowy „Nowe perspektywy na rynku pracy” – Poddziałanie 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

W ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 Powiatowy Urząd Pracy kontynuował w 2011 roku realizację projektu systemowego pt. „Nowe perspektywy na rynku pracy”. Wdrażanie projektu rozpoczęto 3 marca 2008 roku i będzie ono trwało docelowo do końca nowej perspektywy finansowej, czyli do 2013 roku. Każdorocznie w ramach nowego budżetu wdrażany jest nowy pakiet aktywizacyjny. W 2011 roku wsparcie w ramach projektu otrzymały 384 osoby bezrobotne, a na ich aktywizację ze środków EFS przeznaczono kwotę 1 909 139,12 zł.

Beneficjentami projektu systemowego w 2011 roku były osoby bezrobotne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Górniczej, w szczególności osoby mające największe trudności z wejściem i utrzymaniem się na rynku pracy, tj.: osoby bez doświadczenia zawodowego, osoby długotrwale bezrobotne, osoby powyżej 50 roku życia oraz osoby niepełnosprawne.

W 2011 roku realizowane były następujące formy wsparcia:

- 1) Poradnictwo zawodowe – usługą objęto wszystkich uczestników projektu, tj. 384 osoby. Doradcy zawodowi poprzez zastosowane narzędzia i metody pracy wspomagali uczestników projektu w formułowaniu celów zawodowych oraz podejmowaniu racjonalnych i prawidłowych decyzji zawodowych dostosowanych do wymagań współczesnego rynku pracy,
- 2) Pośrednictwo pracy – dzięki aktywnemu pośrednictwu pracy 258 osób bezrobotnych nawiązało kontakt z pracodawcami i zostało skierowanych na staż,
- 3) Staże – poprzez udział w 3-miesięcznym stażu doświadczenie zawodowe zdobyło 251 beneficjentów projektu,

4) Szkolenia – 63 osoby zmieniły bądź uzupełniły swoje kwalifikacje zawodowe, a tym samym zwiększyły realnie swoje szanse na rynku pracy,

5) Dofinansowanie kosztów podjęcia działalności gospodarczej – w ramach projektu 60 osobom umożliwiono realizację planów zawodowych związanych z utworzeniem własnej firmy. Osoby długotrwale bezrobotne, powyżej 50 roku życia oraz niepełnosprawne odnalazły swoją szansę na rynku pracy podejmując samozatrudnienie, a otrzymane wsparcie finansowe w wysokości 15 000 zł zniwelowało barierę braku środków na wydatki inwestycyjne niezbędne do założenia własnej firmy. Realizacja projektu przyczyniła się do powstania w Dąbrowie Górniczej 60 firm, które zaistniały dzięki wsparciu z Europejskiego Funduszu Społecznego.

Efektom uczestnictwa w projekcie było podjęcie zatrudnienia przez 119 osób (beneficjenci staży i szkoleń) oraz podjęcie samozatrudnienia przez 60 beneficjentów dotacji. Oznacza to, iż efektywność zatrudnieniowa projektu ukształtowała się w 2011 roku na poziomie 46,6%.

Projekty konkursowe

W 2011 roku Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej realizował 3 projekty konkursowe adresowane do osób bezrobotnych:

-badawczo informacyjny pn. „Poznaj swoje możliwości” w ramach Poddziałania 6.1.1 PO KL na który pozyskaliśmy 332 tys. zł,

-kompleksowo wspierający przedsiębiorczość pn. „Dojrzały biznes” w ramach Działania 6.2 PO KL, na który pozyskaliśmy 1 505 tys. zł,

-oraz typu outplacement pn. „Jak najkrócej bez pracy – kompleksowe wsparcie dla osób zwolnionych” w ramach Poddziałania 8.1.2 PO KL, na który pozyskaliśmy 1 419 tys. zł.

Projekt „Poznaj swoje możliwości” – Poddziałanie 6.1.1 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Od 1 października 2009 roku do 30 czerwca 2011 roku Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej realizował projekt "Poznaj swoje możliwości" współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007-2013 - Poddziałania 6.1.1 "Wsparcie osób pozostających bez zatrudnienia na regionalnym rynku pracy". Był to pierwszy projekt dąbrowskiego Urzędu o charakterze informacyjno-badawczym.

Głównym celem projektu było wyposażenie jak największej liczby Klientów dąbrowskiego Urzędu Pracy, w tym przede wszystkim osób bezrobotnych, w aktualną wiedzę o możliwościach korzystania z usług oferowanych przez nasz Urząd oraz zachęcenie ich do uczestnictwa w proponowanych formach wsparcia.

Drugim celem projektu „Poznaj swoje możliwości” było rozpoznanie aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy połączone z promocją i upowszechnianiem wiedzy na temat alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia.

W ramach realizacji głównego celu projektu wydano 5000 kompleksowych Informatorów, dostępnych zarówno w wersji książkowej, jak i w formie interaktywnej aplikacji multimedialnej. Oprócz praktycznych informacji na temat naszego Urzędu, usług i instrumentów rynku pracy, jakie proponujemy zarówno osobom bezrobotnym, jak i poszukującym pracy, a także pracodawcom, naszym celem było przybliżenie możliwości inwestowania w rozwój zasobów ludzkich i przedsiębiorczości z wykorzystaniem środków unijnych. Informator pozwolił Czytelnikowi zdobyć i uporządkować interesujące go wiadomości związane ze wsparciem unijnym. Dodatkowo zostały w nim przedstawione wszystkie projekty zrealizowane i realizowane przez Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej ze środków PHARE i Europejskiego Funduszu Społecznego, ich założenia, cele, a także osiągnięte rezultaty i doświadczenia projektodawcy.

Odpowiedzią na realizację drugiego celu jakim było rozpoznanie aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy połączone z promocją i upowszechnianiem wiedzy na temat alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia było przeprowadzenie

badania, które umożliwiło lepsze rozpoznanie aktualnej sytuacji na lokalnym rynku pracy, w tym przede wszystkim w kontekście spowolnienia gospodarczego i możliwości jakie stwarzają alternatywne i elastyczne formy zatrudnienia.

Badania zostały przeprowadzone dwutorowo. Dzięki wypełnionym przez Czytelników ankietom, które były dołączone do Informatora, można było dokonać diagnozy sytuacji na lokalnym rynku pracy i identyfikacji jego potrzeb. Ankiety oprócz uzyskania wiedzy na temat dąbrowskiego rynku pracy zawierały część dotyczącą oceny Informatora pod względem: przydatności, formy i dostępności. Ankiety stanowiły bardzo ważną część naszego projektu - dzięki zaangażowaniu Czytelników byliśmy w stanie dowiedzieć się jak z ich perspektywy wygląda sytuacja na naszym rynku pracy oraz jakiego wsparcia oczekują od Urzędu Pracy. Równoległe do analizy zebranych ankiet zostały przeprowadzone badania lokalnego rynku pracy w zakresie wykorzystania alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia, z uwzględnieniem różnic w sytuacji kobiet i mężczyzn. Badaniami objętych zostało 300 przedsiębiorstw działających na terenie Dąbrowy Górniczej.

Wyniki analizy ankiet oraz badań pozwoliły na rozpoznanie stanu faktycznego na dąbrowskim rynku pracy oraz na poszerzenie wiedzy na temat upowszechnienia i wykorzystania przez lokalnych przedsiębiorców alternatywnych i elastycznych form zatrudnienia. Wyniki badań zostały zebrane w formie Raportu końcowego

Projekt „Dojrzały biznes” – Działanie 6.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Cel:

Celem ogólnym projektu jest zapewnienie kompleksowego wsparcia w procesie zakładania własnej działalności gospodarczej dla 30 osób bezrobotnych powyżej 45 roku życia zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Górniczej (w tym 16 kobiet), które w samozatrudnieniu dostrzegają szansę zaistnienia na rynku pracy i doprowadzenie do powstania w Mieście 30 nowoczesnych i dobrze zarządzanych firm.

Adresaci:

30 osób bezrobotnych powyżej 45 roku życia zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Dąbrowie Górniczej.

Zadania:

-zdiagnozowanie w procesie poradnictwa zawodowego zakresu pomocy doradczo-szkoleniowej, jakiej należy udzielić poszczególnym uczestnikom w kontekście ich potrzeb związanych z planowanym założeniem własnej firmy oraz opracowanie 30 indywidualnych programów przedsiębiorczości (IPP),

-udzielenie uczestnikom wsparcia szkoleniowego przygotowującego do założenia i prowadzenia własnej firmy (szkolenie z zakresu obsługi komputera oraz wykorzystania nowoczesnych technik komunikacyjno-informacyjnych w biznesie, szkolenie „ABC Przedsiębiorczości”),

-doradztwo dla uczestników projektu (w formie doradztwa indywidualnego oraz porad grupowych) oraz pomoc indywidualnego opiekuna przygotowujące do poprawnego wypełnienia wniosków o przyznanie wsparcia finansowego (wraz z biznesplanem) i pomostowego,

-przyznanie 30 nowym przedsiębiorcom wsparcia pomostowego oraz doradczego powiązanego ze specjalistycznymi szkoleniami (w zależności od rozpoznanych przez doradcę potrzeb), które umożliwią zniwelowanie barier deficytu środków finansowych na bieżące wydatki operacyjne oraz wiedzy merytorycznej (typowych dla pierwszej fazy prowadzenia działalności),

-przyznanie co najmniej 20 uczestnikom podstawowego wsparcia finansowego, dzięki któremu ograniczona zostanie bariera braku środków finansowych na wydatki inwestycyjne związane z uruchomieniem biznesu.

Okres realizacji projektu: styczeń 2010 – listopad 2011.

Całkowity budżet projektu: 1 505 229,92 PLN (100% dofinansowanie bez konieczności wnoszenia wkładu własnego).

Realizacja projektu „Dojrzały biznes” zakończyła się 31 grudnia 2011 roku. Projekt ten przyczynił się do osiągnięcia następujących rezultatów oraz produktów:

Rezultaty:

- rozpoznano potrzeby doradczo-szkoleniowe 32 uczestników związane z planowanym założeniem własnej firmy poprzez objęcie ich wstępnym procesem doradczym,
- wyposażono w wiedzę i umiejętności z zakresu przedsiębiorczości oraz wykorzystania nowoczesnych technik komunikacyjno-informacyjnych w biznesie 30 uczestników dzięki organizacji dla nich szkolenia „ABC Przedsiębiorczości” oraz szkolenia informatycznego,
- sfinansowano wydatki inwestycyjne związane z rozruchem firmy 21 osobom, które otrzymały główne wsparcie finansowe na założenie działalności gospodarczej w wysokości do 40 tys. zł,
- podniesiono płynność finansową 23 nowopowstałych firm poprzez przyznanie im finansowego wsparcia pomostowego a następnie przedłużonego wsparcia pomostowego (jest to bieżące wsparcie finansowe w wysokości do 1276 zł miesięcznie z przeznaczeniem na wydatki operacyjne w sytuacji udokumentowanych i przedłużających się problemów z płynnością finansową przysługujące do 12 miesięcy od daty zarejestrowania firmy),
- doprowadzono do powstania w mieście 26 nowych, dobrze przygotowanych do działalności rynkowej firm.

Produkty:

- 32 Indywidualne Programy Przedsiębiorczości,
- 30 zaświadczeń o ukończeniu szkolenia „ABC Przedsiębiorczości” oraz 29 zaświadczeń o ukończeniu szkolenia w zakresie obsługi komputera z wykorzystaniem IT w biznesie,
- 21 bezzwrotnych dotacji na podjęcie działalności gospodarczej w wysokości do 40 tys. zł na osobę – 21 umów o przyznanie głównego wsparcia finansowego,
- 23 umowy o przyznanie podstawowego wsparcia pomostowego,
- 12 umów o przyznanie przedłużonego wsparcia pomostowego,
- 200 broszur promocyjno-informacyjnych oraz 300 broszur podsumowujących realizację projektu.

W 2011 roku na realizację projektu „Dojrzały biznes” wydatkowano kwotę 591 948,30 zł , zaś od początku jego realizacji w całym okresie wdrażania 1 434 120,84 zł.

Projekt „Jak najkrócej bez pracy – kompleksowe wsparcia dla osób zwolnionych” – Poddziałanie 8.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki

Cel:

Głównym celem projektu jest zminimalizowanie negatywnych skutków towarzyszących procesom zwolnień poprzez udzielenie kompleksowej pomocy 44 mieszkańcom województwa śląskiego pozostającym bez zatrudnienia (w tym 22 kobietom) zwolnionym z zakładów pracy (z przyczyn nie dotyczących pracownika) w znalezieniu nowego zatrudnienia lub założeniu własnej firmy (podniesieniu poziomu tzw. zatrudnialności) w horyzoncie czasowym 2010-2011.

Adresaci:

Grupą docelową projektu są pozostające bez zatrudnienia osoby zamieszkujące na terenie województwa śląskiego, zwolnione z przyczyn nie dotyczących pracowników w okresie nie dłuższym niż 6 miesięcy przed dniem przystąpienia do projektu, w tym osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP Dąbrowa Górnicza.

Zadania:

- złagodzenie negatywnych skutków utraty zatrudnienia w sferze psychicznej, pomoc w odnalezieniu się w nowej sytuacji życiowej i szybkim przejściu do działania poprzez wsparcie psychologiczne dla 20 osób,
- zdiagnozowanie potrzeb zawodowych, wyposażenie w umiejętność aktywnego poszukiwania pracy z wykorzystaniem IT oraz podniesienie świadomości na temat nierówności płci i dyskryminacji na rynku pracy poprzez indywidualne poradnictwo zawodowe, warsztaty z zakresu technik aktywnego poszukiwania pracy oraz warsztaty samooceny uzupełnione o moduł prorównościowy dla 20 osób,
- stworzenie 20 osobom możliwości uzupełnienia, aktualizacji lub zmiany kwalifikacji zawodowych poprzez udział w indywidualnie dobranych kierunkach szkoleń,
- zwiększenie szansy na znalezienie pełnowartościowego zatrudnienia poprzez objęcie 20 osób intensywnym, indywidualnym pośrednictwem pracy,

-stworzenie 24 osobom kompleksowych warunków do założenia własnej firmy poprzez wdrożenie pakietu obejmującego m.in. doradztwo, szkolenia, pomoc indywidualnego opiekuna, przyznanie dotacji na rozwój przedsiębiorczości (dla 16 osób), wsparcie pomostowe.

Okres realizacji projektu: marzec 2010 – luty 2012.

Całkowity budżet projektu: 1 419 205,66 zł (100% dofinansowanie bez konieczności wnoszenia wkładu własnego).

Realizacja projektu rozpoczęła się w marcu 2010 roku. Projekt realizowany jest w ramach dwóch sekwencji: „Zostań przedsiębiorcą” dla osób zainteresowanych kompleksowym wsparciem (zarówno merytorycznym, jak i finansowym) na założenie własnej firmy oraz „Pracownik do nowego pracodawcy” dla osób zainteresowanych podniesieniem, uzupełnieniem lub zmianą swoich kwalifikacji zawodowych i znalezieniem nowego zatrudnienia.

Uczestnicy sekwencji „Zostań przedsiębiorcą” w 2011 roku uzyskali wsparcie w postaci:

- wsparcia pomostowego dla 22 osób, które uruchomiły działalność gospodarczą w wyniku udziału w projekcie (jest to wsparcie finansowe w wysokości 1317 zł miesięcznie wypłacane przez okres do 6 miesięcy z przeznaczeniem na pokrycie bieżących obowiązkowych wydatków o charakterze operacyjnym związanych z funkcjonowaniem firmy, pozwalające utrzymać jej płynność finansową)
- branżowego szkolenia wspierającego fazę „dojrzewania” nowo powstałych firmy,
- doradztwa biznesowego świadczonego w wymiarze do 8 godzin na przedsiębiorcę,
- przedłużonego wsparcia pomostowego dla 13 uczestników projektu (jest to wsparcie finansowe w wysokości 1317 zł miesięcznie wypłacane przez okres kolejnych 6 miesięcy w sytuacji utrzymujących się problemów z uzyskaniem płynności finansowej przez firmę),
- wsparcia indywidualnego opiekuna, który świadczył pomoc w zakresie prawidłowego i sprawnego wykorzystania i rozliczenia otrzymanego dofinansowania.

W wyniku wsparcia udzielonego w ramach sekwencji „Zostań przedsiębiorcą” w Dąbrowie Górniczej powstało 16 nowych firm. Dodatkowo 3 osoby, które nie otrzymały głównego wsparcia finansowego, dzięki dobremu przygotowaniu merytorycznemu otrzymanemu w ramach projektu mogli z powodzeniem starać się o środki Rezerwy Ministra na założenie własnej firmy. Tak więc ostateczna efektywność zatrudnieniowa tej sekwencji projektu na koniec 2011 roku osiągnęła wartość 86,3%.

Uczestnicy sekwencji „Pracownik do nowego pracodawcy” w 2011 roku uzyskali wsparcie w postaci intensywnego pośrednictwa pracy, które miało za zadanie zwiększenie szansy na znalezienie pełnowartościowego zatrudnienia. Dla każdego uczestnika prowadzony był indywidualny „bank ofert pracy” uwzględniających predyspozycje, kwalifikacje, umiejętności oraz dotychczasowe doświadczenie zawodowe. Dzięki uzyskanemu w ramach projektu wsparciu ostatecznie aż 19 uczestników sekwencji „Pracownik do nowego pracodawcy” (spośród 26, którzy zakończyli w niej udział) podjęło zatrudnienie, co oznacza 73,1% efektywność zatrudnieniową.

W 2011 roku na realizację projektu „Jak najkrócej bez pracy – kompleksowe wsparcie dla osób zwolnionych” wydatkowano kwotę 1 008 139,74 zł.

II.4 AKTYWIZACJA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej realizuje także działania adresowane do osób niepełnosprawnych. Są to pośrednictwo pracy oraz szkolenia. Działania te stanowią elementy rehabilitacji zawodowej, mającej na celu ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia.

W 2011 r. Urząd dysponował 339 miejscami pracy (w ramach 101 ofert) dla osób niepełnosprawnych, na które skierowano 214 osób. Pracę w wyniku wydanych skierowań podjęło 25 osób, co oznacza 11,7% efektywność zatrudnieniową pośrednictwa pracy dla osób niepełnosprawnych.

Ponadto w okresie od stycznia do grudnia 2011 r. Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej realizował szkolenia dla osób niepełnosprawnych mające na

celu zwiększenie szans tych osób na rynku pracy. Szkolenia finansowane były ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. W 2011 roku szkolenia takie (prawo jazdy kat. C + E, inspektor ds. ochrony przeciwpożarowej, kosmetyczka) ukończyły 3 osoby niepełnosprawne poszukujące pracy. Osoby niepełnosprawne aktywizowane były również w formule stażu u pracodawcy – taką formą wsparcia objęto w 2011 roku 14 osób.

Warto również wspomnieć, iż na gruncie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 1997 r., Nr 123, Poz. 776 z późn. zm.) ze środków PFRON finansowane były w 2011 roku jeszcze dwie formy wsparcia – dotacje na założenie działalności gospodarczej oraz zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych w wysokości do 15-krotności przeciętnego wynagrodzenia. W 2011 roku Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej przyznał osobom niepełnosprawnym 2 dotacje na założenie własnej firmy oraz zwrócił 2 pracodawcom koszt wyposażenia 2 stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych.

III. ROZWÓJ I PROFESJONALIZACJA KADRY POWIATOWEGO URZĘDU PRACY W DĄBROWIE GÓRNICZEJ - PROJEKT „INWESTUJEMY W NAJLEPSZYCH” WSPÓŁFINANSOWANY ZE ŚRODKÓW EFS

Powiatowy Urząd Pracy w Dąbrowie Górniczej od stycznia 2010 do grudnia 2011 roku realizował projekt „Inwestujemy w najlepszych”, który współfinansowany był przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Poddziałania 6.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Całkowity budżet projektu wynosił 792 160,00 zł.

Dzięki realizacji niniejszego projektu możliwe stało się zapewnienie odpowiednich warunków do świadczenia zindywidualizowanego, dedykowanego potrzebom poszczególnych osób bezrobotnych efektywnego poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy, a także realizacja standardu w zakresie stanu zatrudnienia pośredników pracy i doradców zawodowych, zgodnie z zapisami Rozporządzenia MPiPS w sprawie standardów i warunków prowadzenia usług rynku pracy. Wskazują one na konieczność wzmocnienia strategicznych obszarów procesu

aktywizacji osób bezrobotnych jakim są pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe, tak aby realizowane usługi mogły być nacechowane indywidualizmem i adekwatnością wsparcia. Aby skutecznie aktywizować osoby bezrobotne, zwłaszcza bezrobotne długotrwale, należy wnikliwie i całościowo rozpoznawać ich potrzeby a cały proces aktywizacji jest długotrwały i wymagający odpowiedniego zaangażowania czasowego. Warunkiem adekwatności i indywidualizmu, a tym samym skuteczności wsparcia, jest zatem odpowiednia liczba pośredników pracy i doradców zawodowych w przeliczeniu na ilość osób bezrobotnych.

Z oszczędności wygenerowanych w roku 2011 sfinansowano dodatkowy etat dla 1 pośrednika pracy. Przeprowadzono w ramach projektu otwarty nabór na wolne stanowisko urzędnicze: pośrednika pracy. Nabór przeprowadzony był z poszanowaniem zasad konkurencyjności, dostępności i równych szans, w tym równości płci oraz zgodnie z zapisami Zarządzenia Dyrektora PUP z dnia 16.11.2005 r. w sprawie ustalenia Procedury naboru pracowników na stanowiska urzędnicze. Ostatecznie w ramach projektu sfinansowano w roku 2011 zatrudnienie 12 pracowników (7 pośredników pracy i 5 doradców zawodowych).

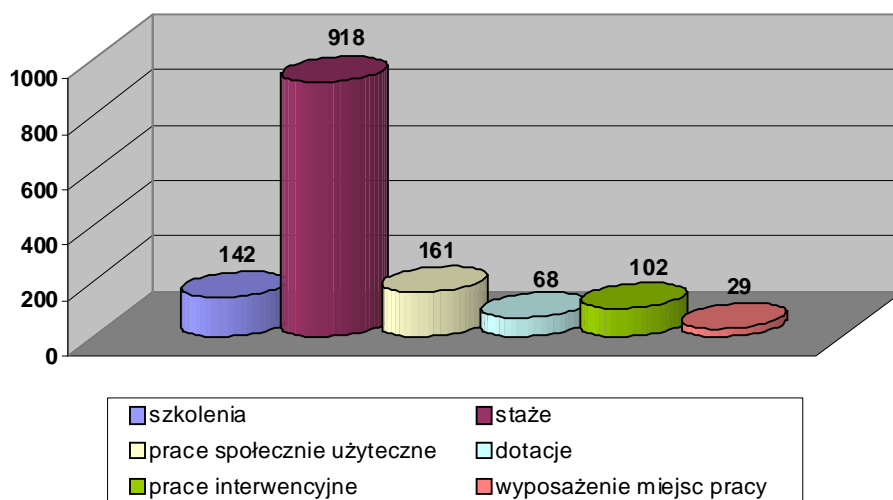
Oprócz finansowania zatrudnienia pośredników pracy i doradców zawodowych w ramach projektu wsparcie merytoryczne w postaci szkoleń indywidualnych i grupowych otrzymało 33 pracowników kluczowych. Zainwestowanie w rozwój zawodowy, kompetencje i umiejętności pracowników kluczowych wpłynęło pozytywnie na profesjonalizm i jakość pracy, motywację pracowników oraz poziom ich związania z organizacją.

W 2011 roku zrealizowano w miesiącach styczeń, maj oraz październik 2011 r. 3 szkolenia grupowe z następujących obszarów tematycznych: „Standardy usług rynku pracy-nowe regulacje prawne wprowadzone Rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 września 2010 z uwzględnieniem nowelizacji przepisów ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy”, Techniki sprawnej komunikacji (moduł miękki), Ustawa o promocji zatrudnienia a KPA z uwzględnieniem zagadnień dotyczących dyskryminacji i nierówności płci na rynku pracy (moduł twardy), Kodeks pracy w pracy pośrednika pracy, doradcy zawodowego i lidera klubu pracy.

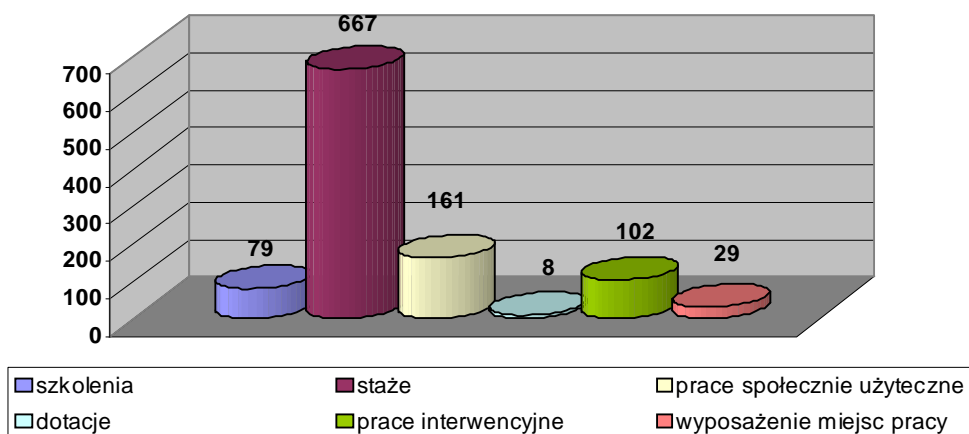
W szkoleniach tych udział wzięło 29 pracowników kluczowych tj. 7 doradców zawodowych, 17 pośredników pracy, 2 liderów klubu pracy, 3 specjalistów ds. rozwoju zawodowego.

Ponadto w ramach projektu sfinansowano szkolenia indywidualne dla 7 uczestników z tematów: Zarządzanie cyklem projektu według PCM, Nieprawidłowości w projektach współfinansowanych z EFS- rozliczanie, monitorowanie i kontrola dla 3 specjalistów ds. programów, Coaching jako metoda wspierająca rozwój klienta rynku pracy i rozwijająca umiejętności pracownika Powiatowego Urzędu Pracy dla 3 pośredników pracy oraz Trening asertywności dla 1 lidera klubu pracy.

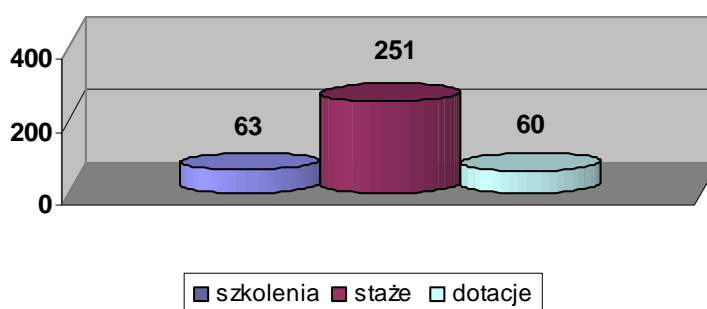
Liczba uczestników programów rynku pracy w 2011 r.

Liczba uczestników programów rynku pracy finansowanych ze środków krajowych w 2011 roku

Liczba uczestników programów rynku pracy finansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w 2011 r.

**WYDATKI FUNDUSZU PRACY
NA PROGRAMY RYNKU PRACY REALIZOWANE
W 2011 ROKU**

Lp.	NAZWA PROGRAMU		
		w tys.	w %
1.	Staże zawodowe	2 984,4	72
2.	Przygotowanie zawodowe dorosłych	4,9	0,1
3.	Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	136,5	3
4.	Refundacja pracodawcy kosztów wyposażenie i doposażenia miejsc pracy	274,9	7
5.	Prace interwencyjne	327,9	8
6.	Prace społecznie użyteczne	70,0	1,7
7.	Szkolenia	287,4	7
8.	Studia podyplomowe	13,2	0,3
9.	Stypendium z tytułu podjęcia nauki	7,9	0,2
10.	Programy wspierające (m.in. refundacja kosztów przejazdu na szkolenie z zakresu umiejętności poszukiwania pracy, badania lekarskie i psychologiczne, sprawowanie opieki nad dzieckiem lub osobą zależną)	29,2	0,7
OGÓLEM		4 136,3	100

**WYDATKI EUROPEJSKIEGO FUNDUSZU SPOŁECZNEGO
W 2011 ROKU – PROJEKT SYSTEMOWY 6.1.3 PO KL**

Lp.	FORMY WSPARCIA	WYDATKI	
		w tys.	w %
1.	Stáže zawodowe	799,2	42
2.	Dotacje na rozpoczęcie działalności gospodarczej	897,2	47
3.	Szkolenia	191,0	10
4.	Programy wspierające (badania lekarskie i psychologiczne)	21,7	1
OGÓLEM		1 909,1	100